

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

ОЗ: Разработване на модел за идентифициране на потенциални социални предприемачи сред целевата група	2
I. Социален предприемач	2
A) Европейски контекст	2
Б) Национален контекст – България, Румъния, Испания, Англия, Австрия, Франция	9
В) Общото разбиране на партньорите за социално предприемачество	27
II. Същност на процеса на идентификация на социалните предприемачи сред целевите групи	28
1. МЕТОДИ ЗА ИДЕНТИФИКАЦИЯ – според спецификата на страните партньори от консорциума	28
1.1. Описание на заинтересованите страни (целеви групи)	28
1.2. Избор и използване на методи за изследване за идентификация	35
1.2.1 Планиране на идентификация	35
1.2.2 Събиране на информация	37
1.2.3 Представяне на информация	38
1.2.4 Трудности при прилагането на определени методи	38
1.3. Примери за добри практики за идентификация	39
2. ИНСТРУМЕНТИ ЗА АКТИВАЦИЯ И МОТИВАЦИЯ - според спецификите на страните партньори от консорциума	54
2.1. Национални традиционни практики за активирание и мотивация	55
2.2. Подбор и използване на изследователски методи за активирание и мотивация	57
2.2.1 Събиране на информация за избрани инструменти	57
2.2.2 Представяне на информацията	57
2.2.3 Трудности при прилагането на методите	58
2.3. Примери за добри практики на инструменти за активирание и мотивация	59
3. КОМПЕТЕНЦИИ НА ПРЕДПРИЕМАЧА - според спецификите на страните партньори от консорциума	76
3.1. Лични качества на предприемача – кратко описание	77
3.2. Предприемаческо отношение – кратко описание	78
3.3. Социални умения - кратко описание	79
3.4. Управленско отношение – кратко описание	79
III. Обобщение и заключение	80

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

ОЗ: Разработване на модел за идентифициране на потенциални социални предприемачи сред целевата група

I. Социален предприемач

A) Европейски контекст

Европейската комисия определи социалното предприятие като „оператор в социалната икономика, чиято основна цел е да има социално въздействие, а не да реализира печалба за своите собственици или акционери. Оперира чрез предоставяне на стоки и услуги за пазара по предприемачески и иновативен начин и използва печалбите си преди всичко за постигане на социални цели. Управлява се открито и отговорно и по-специално включва служители, потребители и заинтересовани страни, засегнати от нейните търговски дейности“ (Съобщение на Комисията, окончателно прието 2011/682). В Европа социалните предприятия са тясно свързани с традицията на социалната икономика, която се характеризира с принципи и ценности като солидарност, първостепенността на хората над капитала и демократично управление включително управление от участниците. Социалните предприятия са активни в широк спектър от дейности и в много различни области, включително социални услуги, образование, настаняване, околна среда, култура и изкуства, и туризъм, чрез нови дейности като възобновяеми енергийни източници, справедлива търговия и транспорт.

Има различни правни форми на социални предприятия в цяла Европа – солидарни предприятия, кооперации или социални кооперации с ограничена отговорност, кооперации с колективен интерес (Италия, Франция, Испания, Португалия, Гърция), със социални цели или дружества за колективен интерес (Белгия) и дружества по интереси на общността (Обединеното кралство). Законодателството за социалните предприятия в различните държави от ЕС се занимава с общи въпроси, включително: (i) определението за социални предприятия; (ii) разпределение на активите; (iii) заинтересовани страни и системи за управление; и (iv) отчетност и отговорност към вътрешни и външни заинтересовани страни.

Изследователската мрежа ЕМЕС (EMES) разработи набор от критерии или характеристики за идентифициране на социални предприятия, независимо от тяхната правна форма и разграничаване от доброволните организации: непрекъсната дейност за производство на стоки и/или продажба на услуги; висока степен на самостоятелност; значително ниво на икономически риск; минимален размер на платена работа; инициатива, лансирана от група заинтересовани страни; процес на вземане на решения, който не се основава на собствеността

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

на капитала; характер на участие, в който участват лицата, засегнати от дейността; ограничено разпределение на печалбата; и изрична цел да облагодетелства обществото¹.

Главна дирекция „Вътрешен пазар, промишленост, предприемачество и малки и средни предприятия (МСП)“ (ГД „Растеж“) дава следното определение: *„социалната икономика... включва кооперации, взаимоспомагателни дружества, сдружения с нестопанска цел, фондации и социални предприятия. Те извършват широк брой търговски дейности ... и генерират милиони работни места. Социалните предприятия също са двигателят за социални иновации.“* Броят на предприятията за социална икономика се изчислява на 2 милиона (приблизително 10% от всички предприятия в ЕС), наемайки над 11 милиона души (приблизително 6% от наетите в ЕС).²

ГД „Растеж“ обяснява и защо предприятията от социалната икономика са важни:

→ **Членство** – до 160 милиона души в Европа са членове на предприятия от социалната икономика (главно продажби на дребно, банкови и селскостопански кооперации, както и взаимоспомагателни дружества, предлагащи услуги, допълващи режимите на социално осигуряване);

→ **Цели** – предприятията за социална икономика допринасят за заетостта в ЕС, социалното сближаване, регионалното и селското развитие, опазването на околната среда, защитата на потребителите, селското стопанство, развитието на трети страни и социалноосигурителните политики;

→ **Размер** – субектите на социалната икономика са предимно микро, малки и средни предприятия (МСП).

През февруари 2018 г. ГД „Растеж“ стартира пилотно европейски региони на социалната икономика (ЕРСИ/ESER). Целта му беше да повиши видимостта и информираността за социалната икономика на регионално и местно ниво. ЕРСИ подкрепи регионалните власти, които организират мероприятия за повишаване на осведомеността. Там регионалните заинтересовани страни в социалната икономика (регионални/местни публични власти, МСП, социални предприятия и др.) бяха поканени и насърчени да изградят активни мрежи. Пилотната реализация привлече 32 региона/града на ЕС от 14 страни от ЕС (Франция, Естония, Италия, Германия, Полша, Нидерландия, Белгия, Финландия, Унгария, Румъния, България, Словения, Гърция, Ирландия). Комисията допринесе за регионалните събития, като предостави визуалната идентичност на ЕРСИ и изпращаше експерт, който да представи политиките и

¹ www.emes.net

² https://ec.europa.eu/growth/sectors/social-economy_en

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

дейностите на ЕС в социалната икономика. През декември 2018 г. стартира второто издание на инициативата „ESER 2019“³.

Първите стъпки на Европейската комисия (ЕК), които маркират социалната икономика (СИ) като важен фактор за икономическото развитие на Европейския съюз (ЕС), могат да бъдат проследени назад до началото на 90-те години, когато бяха направени предложения към Съвета на ЕС по отношение на СИ, а именно:

- Предложение за регламент на Съвета относно устава на Европейското кооперативно дружество (1992 г.),
- Предложение за регламент на Съвета относно устава на европейското взаимно социално осигуряване и застрахователно общество (1992 г.),
- Предложение за регламент на Съвета относно устава на Европейската асоциация (1992 г.)

От тях през 2003 г. беше приет уставът на Европейското кооперативно дружество⁴, другите две предложения бяха оттеглени през 2006 г. от Комисията поради липса на законодателен напредък.

През 2011 г., за да реши въпроса за превръщането на СИ в силно конкурентоспособна, ефективна и справедливо поставяна в пазарната икономика – без регулаторна дискриминация и отчитайки конкретните нужди, ЕК изпрати съобщение от Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите с **инициатива за социален бизнес (ИСБ)**. ЕК определи целта на инициативата като „Създаване на благоприятен климат за социалните предприятия, ключовите заинтересовани страни в социалната икономика и иновациите“⁵.

ИСБ определи достъпа до финансиране като една от основните пречки пред растежа на социалните предприятия, както бе посочено в приетото от Комисията през 2011 г. Съобщение за ИСБ.

Затова Комисията:

- помага на социалните предприятия да имат достъп до инвестиции до 500 000 евро чрез публични и частни инвеститори на национално и регионално ниво, като част от Програмата на ЕС за заетост и социални иновации (ЗСИ)⁶;

³ https://ec.europa.eu/growth/content/european-social-economy-regions-pilot-eser_en

⁴ Регламент (ЕО) № 1435/2003 на Съвета от 22 юли 2003 г. относно Устава на Европейското кооперативно дружество, публикуван на <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32003R1435>

⁵ Съобщение на Комисията относно „Инициатива за социален бизнес“, публикувано на <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2011/EN/1-2011-682-EN-F1-1.Pdf>

⁶ Ос за микрофинансиране и социално предприемачество на ЗСИ, публикувана на <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1084&langId=en>

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

- подкрепя социалните предприятия чрез пилотни капиталови инвестиции по инструмента на Европейския фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ)⁷ за капиталови инвестиции, а именно чрез средства, свързани с инкубатори/ускорители и съвместни инвестиции със социални бизнес ангели;

- допълва капиталови инвестиции с безвъзмездни средства, насочени към покриване на част от транзакционните разходи на посредниците. Безвъзмездната помощ служи като стимул за инвестиции под 500 000 евро в социални предприятия;

- проекти за съфинансиране, насочени към стимулиране на развитието на търсенето и предлагането на пазарите на социални финанси в Европа (цикълът на изпълнение и опитът на проектите послужиха като основа за създаване на практическо ръководство за разработване и прилагане на инициативи за разработване на инструменти и пазари за социално финансиране, озаглавено „Книга с рецепти за социални финанси“⁸).

На 17 април 2013 г. Европейският парламент и Съветът на Европейския съюз приеха регламент относно европейските фондове за социално предприемачество⁹.

Комисията също така подпомага социалните предприятия чрез Европейския социален фонд.

На 23-24 май 2012 г. Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) прие становище относно Съобщението на ЕО относно ЗСИ със 193 на 4 гласа, с 8 „въздържали се“¹⁰. В това становище „ЕИСК счита, че социалните предприятия трябва да бъдат подпомагани по силата на ключовата роля, която те могат да играят като двигатели на социалните иновации, тъй като те въвеждат нови методи за предоставяне на услуги и действия, насочени към подобряване на качеството на живот на хората и защото насърчават създаването на нови продукти, които да задоволят новите нужди на обществото. По-специално ЕИСК би искал да подчертае огромния потенциал, който социалните предприятия предлагат за подобряване на достъпа до пазара на труда и условията на труд, особено за жените и младите хора, както и за различни категории работници в неравностойно положение“.

⁷ Инструмент на ЕФСИ за капиталови инвестиции публикуван на https://www.eif.org/what_we_do/equity/efsi/

⁸ Книга с рецепти за социални финанси, публикувана на <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=7878&type=2&furtherPubs=yes>

⁹ Регламент (ЕС) № 346/2013 относно европейските фондове за социално предприемачество, публикуван на <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0346&from=EN>

¹⁰ Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Комуникация: Инициатива за социален бизнес“, публикувано на <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012AE1292&from=EN>

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

По-рано, на 26-27 октомври 2011 г., ЕИСК прие с 106 гласа „за“ и 1 глас „въздържал се“ проучвателно становище относно „Социално предприемачество и социални предприятия“¹¹, поискано от ЕК. ЕИСК препоръчва „да се разглежда социалното предприемачество на фона на по-широкото понятие за социално предприятие, тъй като са необходими действия на всички етапи от жизнения му цикъл“ и подчертава, че „Социалното предприятие е ключов елемент на европейския социален модел“. В становището изрично се подчертава, че „Комисията и държавите-членки следва да насърчават появата на специфични програми за подкрепа за развитието на социалните предприятия и следващото поколение социални предприемачи. ... Необходими са усилия за **подкрепа на следващото поколение социални предприемачи**. Социалното предприемачество трябва да се насърчава във формалното и неформалното обучение. Държавите-членки следва да споделят специално обучение за социални предприятия. (www.sse.org.uk) и са цитирани различни програми за магистър за социални предприемачи (Университет на Тренто или университет Бокони).“

В **България** след приемането на „Националната концепция за социална икономика“ и съответния „План за действие“ Министерството на труда и социалната политика реши да разработи и подкрепи „Закон за предприятията от социалната и солидарна икономика“. Законът е разработен, като са взети предвид традициите за социална икономика в българското общество – кооперациите като цяло, предприятията, създадени специално за хора със затруднения със зрението и слуха – и най-новите съобщения и наредби, издадени от Европейската комисия. В Мотивите за обнародването на закона беше посочено, че той ще синхронизира въпроса за социалната и солидарна икономика с европейското законодателство, предоставяйки на социалните предприятия в България възможност да се възползват от постигането на: (1) Регламент (ЕС) № 1296/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. относно програмата за заетост и социални иновации („ЗСИ“); (2) Регламент (ЕС) № 346/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2013 г. относно европейските фондове за социално предприемачество; (3) Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно обществените поръчки.

В **Румъния** през септември 2008 г. румънското правителство одобри и предаде на Европейската комисия „Националния стратегически доклад за социална защита и социално включване“, в който се посочва, че „развитието на социалната икономика (СИ) може да бъде първата стъпка за ефективна и динамична икономика, която да взаимодейства с икономика, основана на социалната справедливост“¹². Социалното предприемачество (СП) се разглежда като инструмент за социално включване и намаляване на бедността. Дейностите

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2012:024:FULL&from=EN>

¹² ММФПС, „Raportul Național Strategic privind Protecția Socială și Incluziunea Socială, 2008 – 2010“, 2008 „Partea II – PNAinc, Secțiunea 2.3 – Obiective prioritare, Obiectivul prioritar 1 – Creșterea gradului de ocupare a persoanelor defavorizate

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

на СП, които не изпълняват тази роля – иначе признати на европейско равнище, не са изрично включени в нито един нормативен акт, но те не са забранени или ограничени от съществуващите разпоредби. Впоследствие тези дейности могат да се извършват, разбира се, в съответствие с другите законови разпоредби, но в момента не се насърчават, подкрепят и изрично насърчават от документите или механизмите за подкрепа на румънските социални предприемачи. Юридическата рамка трябва да бъде разработена така, че дефиницията на СП да се разшири и в други форми, различни от тези, които допринасят директно социално включване, в съответствие с принципите, приети на европейско ниво като основа на СП, в контекста на координацията на социалните и икономическите области. През 2017 г. публикуваният от Европейския икономически и социален комитет документ **„Последни развития на социалната икономика в Европейския съюз“** включва *Румъния сред страните, в които концепцията за социалната икономика и свързаните с нея възникващи концепции се радва на умерено ниво на признание* (заедно с Италия, Кипър, Дания, Финландия, Швеция, Латвия, Малта, Полша, Обединеното кралство, България, Гърция, Унгария, Ирландия, Румъния и Словения). В тези страни концепцията за социалната икономика съществува заедно с други понятия, като нестопанския сектор, доброволческия сектор и социалните предприятия¹³.

В **Испания** правната дефиниция и подходът на ЕС за социалното предприемачество обикновено са формулирани в контекста на финансиране от ЕС за предприятия, ориентирани към заетост, особено в екологичните и социалните области, многократно насочени към частни, недоходоносни проекти. През последните години и отчасти тласнати от дълбоката икономическа криза в страната, възникват безброй търговски стартъпи със социални и екологични цели. Повечето от тези предприятия включват много малки МСП, на местно ниво. Тези МСП могат да започнат с публична финансова подкрепа, идваща пряко или косвено от инструментите за финансиране от ЕС, като значителна част от тях изчезват след спирането на финансирането. Основни бенефициенти на инструментите на ЕС за финансиране на социалното предприемачество са публичните и частните организации, посветени на насърчаване на социалните предприемачи, в много случаи като стратегия за самостоятелна заетост.

В **Обединеното кралство** правителствената институция, която отговаря за предприемачеството, претърпя много промени в името, отначало Министерство на търговията и индустрията (МТИ), след това Министерството за бизнеса, иновациите и уменията (МБИУ) и в сегашната си форма, Министерството на бизнеса, енергетиката и индустриална стратегия (МБЕИС). Отговорност за социалното предприемачество е преди всичко в рамките на компетентността на Министерството за медийна култура и спорт (ММКС), както и на МБЕИС. Във всички формати

¹³ **Последни развития на социалната икономика в Европейския съюз.** РЕЗЮМЕ, публикувано от Европейския икономически и социален комитет през 2017 г. на <https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/qe-04-17-876-ro-n.pdf>

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

обаче социалното предприемачество се разбира като предприятие, което си поставя предимно социални цели. Това е бизнес, в който печалбите се реинвестират, а не са в полза на отделни акционери.

В **Австрия** СП е предприемачеството, което има за основна цел да посрещне належащите социални предизвикателства и да посрещне социалните нужди по иновативен начин, като същевременно обслужва общия интерес и общото благо в полза на общността. С две думи, социалното предприемачество е насочено основно към социалното въздействие, а не към максимално увеличаване на печалбата в усилията им да достигнат до най-уязвимите групи и да допринесат за приобщаващ и устойчив растеж.¹⁴

В европейското сравнение има големи разлики в естеството, обхвата и институционалния дизайн на социалния бизнес. Докато, например, Великобритания е създавала собствена правна форма за социален бизнес с дружества по интереси на общността и тяхното събиране на данни може да бъде класифицирано като добро, в Германия или Швеция, както и в Австрия няма институционална рамка за социален бизнес.¹⁵

Погледнато от **Франция**, Европейският съюз има роля на пионер по отношение на социалното предприемачество, особено към страни, които са по-слабо развити в тази област. Европейският контекст обаче все още може да бъде подобрен, тъй като макар социалните предприятия да бъдат подпомагани от съществена гледна точка, създаването на общи правни рамки остава трудно поради голямото разнообразие на националното законодателство. Освен това изглежда, че социалната и солидарна икономика няма политическа видимост.¹⁶ По време на европейските избори през 2019 г. „Движението социални предприемачи“ отправи призив за подобряване на европейската рамка за социално предприемачество. Според него тази форма на управление трябва да се възползва от „истинска“ правна рамка в континентален мащаб, политика на правна и финансова подкрепа за социалните предприятия, закони за избягване на нелоялна конкуренция в този сектор, както и етикет (като например този за биологичен продукт), за да се осигури по-голяма видимост при потребителите.¹⁷

¹⁴ **Социално предприемачество в Европа - Проект на Европейската комисия на ОИСР, публикуван на <https://www.oecd.org/cfe/leed/social-entrepreneurship-oecd-ec.htm> (17/04/2019 г.)**

¹⁵ Vandor, P. et.al. (2015). Das Potential von Social Business in Österreich. Wirtschaftsuniversität Wien

¹⁶ „Каква е европейска политика за ССИ?“ Лаборатория на ССИ, 2018 г. публикувано на:

<http://www.lelabo-ess.org/l-union-europeenne-et-l-ess-quelle-politique.html>

¹⁷ Застъпничество за европейските избори за социално предприемачество 2019 г., Движение за социални предприемачи, 2019, публикувано на <http://mouves.org/Mouves2015/wp-content/uploads/2019/04/plaidoyer-elections-europeennes-3.pdf>

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

Б) Национален контекст – България, Румъния, Испания, Англия, Австрия, Франция

България

През 2011 г. беше разработена „Националната концепция за социална икономика“. Тя определи социалните предприятия като предприятия, които произвеждат стоки и услуги за пазарната икономика и отделят част от своите ресурси за постигане на социални и икономически цели. Концепцията води до повишаване на осведомеността и признаването на социалните предприятия сред правителството, бизнеса и местните заинтересовани страни в България.

През май 2019 г. влезе в сила „Законът за предприятията от социалната и солидарна икономика“. Той определи социалната и солидарна икономика като форма на предприемачество, насочена към една или няколко социални дейности и/или социални цели на предприятията, включително производство на различни стоки или предлагане на услуги. Принципите на социалната и солидарна икономика в България са: (i) превес на социалните над икономическите цели; (ii) асоциации в полза на обществена и/или колективна полза; (iii) публичност и прозрачност; (iv) независимост от публичните органи; (v) участие на членове, работници или служители в управленските решения.

Социалното предприемачество се определя като икономическата дейност, насочена изцяло към създаването, функционирането и развитието на социалните предприятия, докато социалният предприемач е човек, който създава социално благо чрез дейности, които съчетават икономически и социални цели, предоставя подкрепа за социално уязвими групи от обществото, стимулира социално позитивни промени и задоволяване на социалните нужди. Социалният предприемач използва оптимално наличните ресурси и прилага иновативни подходи към развитието на социалната икономика. Съществува и определено ниво на риск, свързано със социалното предприемачество: социалният предприемач е човек, който действа, взема решение и посреща нуждите си в несигурна и рискова среда. Социалният предприемач е признат като професия в националната класификация на професиите.

Годишните отчети на Българския национален статистически институт за дейността на „нефинансови и нестопански предприятия“ определят социалното предприятие като оператор на социалната икономика, чиято основна цел е да постигне положително, измеримо социално въздействие, а не да генерира печалба в полза на своите собственици или акционери. То оперира на пазара, като предоставя социални услуги или стоки на хора в неравностойно положение или използва метод за производство на стоки или услуги, което отразява социалната му цел. Според годишните доклади социалните предприятия трябва да се самодекларират, че отговарят на един от следните критерии: (i) редовно инвестират повече от 50% от печалбата в постигане на социални цели, като например: помощ на социално уязвими групи и/или лица в изолация; опазване на околната среда с въздействие върху обществото;

Стр. 9 от 82

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

социални иновационни дейности; други дейности, предоставяне и/или производство на стоки и услуги със социална цел; и/или (ii) над 30% от техния персонал се състои от хора в неравностойно положение.

Относно традициите в социалната икономика – според сайта на „Централния кооперативен съюз“ първият български кооператив е създаден на 26 октомври 1890 г. в с. Мирково, Софийска област под името „Мирковско заемодавно, спестовно и земеделческо дружество „Орало“. През ноември 1907 г. е учреден първият национален съюз – „Главен съюз на българските земеделски кооперации“. През 1947 г. има 21 кооперативни съюзи и централи, сред които „Общ съюз на българските земеделски кооперации“; „Общ съюз на занаятчийските кооперации“; „Горски кооперативен съюз“; „Съюз на тютюневите кооперации“; „Лозаровинарска кооперативна централа“; „Ведома“ – централа на чиновническите кооперации; Съюз на железничарските кооперации и "Задруга" ООД на Съюза на популярните банки.

През 1999 г. беше приет последният „Закон за кооперациите“. Кооперацията се определя като сдружение на физически лица с променлив капитал и променлив брой членове, които чрез взаимопомощ и сътрудничество осъществяват търговска дейност, за да задоволят своите икономически, социални и културни интереси.

В картографирането на социалните предприятия и техните екосистеми от 2014 г. в доклада на страната се посочва, че няма официални оценки за мащаба на социалното предприятие в България. Изчислено е, че в България има 200 до 430 социални предприятия, които отговарят на определението на ЕС. Тази оценка включваше специализирани предприятия и кооперации за хора с увреждания, предприятия, създадени от юридически лица с нестопанска цел (сдружения и фондации) и кооперации на работници производители.¹⁸

Социалните предприятия отчитат различни обществени ползи от своите действия. В допълнение към пълноценната интеграция на работниците в неравностойно положение, това са: (i) предоставяне/подобряване на социалните и здравните грижи за хората в неравностойно положение; (ii) предоставяне на услуги за социално подпомагане и грижи от общ интерес; (iii) улесняване на достъпа до образование и обучение през целия живот и (iv) подкрепа за социалната интеграция и достигане на лични постижения на деца, младежи и други хора, нуждаещи се от грижи. Икономическият и социален съвет съобщава¹⁹, че основните области на дейност на социалните предприятия в България са:

- предоставяне на социални услуги;
- заетост на хора с увреждания;

¹⁸ Карта на социалните предприятия и техните екосистеми в Европа Доклад за страната: България, 2014 г., Европейска комисия

¹⁹ Икономически и социален съвет (2013 г.), Анализ на социалните предприятия и социалното предприемачество

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

- посредничество при намиране на работа за безработни;
- предоставяне на здравни услуги;
- дейности в сферата на образованието и др.

В България е по-лесно да се създаде социално предприятие, отколкото да се увеличи мащаба му. Барьерите за това могат да бъдат обобщени, както следва:

- ◆ наличие на финанси – достъп до финанси и пазари, правила и условия, свързани с банковото финансиране, размера на финансирането, които банките са готови да предоставят,
- ◆ наличие на квалифицирани работници (платени служители) – невъзможност за наемане на подходящ квалифициран персонал и липса на вътрешни умения,
- ◆ липса на иновации,
- ◆ достъп до възможности за обществени поръчки, липса на социални клаузи в практиката на обществените поръчки,
- ◆ забавяне в получаването на плащане за предоставени услуги,
- ◆ общи икономически условия.

Румъния

Значимите основни етапи в традициите на СЕ могат да бъдат определени като:

Преди 1947 г.: Кооперативната система започва преди 150 години. Функционирането на кооперативите е регламентирано от „Търговския кодекс“ (1887 г.), в сила до 1903 г. През 1921 г. се появява първият румънски регламент за сдруженията и фондациите. През 1948 г. са създадени кооперативите на хора с увреждания. Една от първите форми на социална икономика е представена от агрономическата и производствена компания (Фаланстер от Скайен (Falanster от Scăieni)) през 1835 г. Специфични форми на СИ съществуват от средата на 19-ти век. Публикуването на „Проект за собственост и заем на къща“ (1845 г.), официално бележи началото на развитието на кооперативния сектор. Първата румънска асоциация на кооперациите всъщност беше един от основателите на „Международния кооперативен съюз“ през 1895 г., който съществува и до днес. Някои форми на социална икономика се развиха и в Румъния през периода на индустриализация. Пример за това са формите на асоциации за взаимопомощ като МИКА Брад (MICA Brad), създадени от румънските миньори преди Първата световна война. Също така имаше благотворителни сдружения и фондации.

1947-1989 гг.: По време на комунистическия режим социалната икономика беше доминирана от дейността на кооперативите и от домовете за взаимопомощ. Фондациите и асоциациите с икономически дейности са практически заличени от икономическата област. Заключениеето на „Румънския институт за оценка и стратегия“, който изучава въпроса, беше, че асоциативните форми имат известна история в Румъния, но комунизмът силно повлия на тези начални форми на социална икономика.

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

1989-2015 г.: След 1989 г. влезе в сила Указ 67/1990 относно организацията и функционирането на потребителското и кредитното сътрудничество, заменен със Закон 109/1996 относно организацията и функционирането на потребителското сътрудничество и кредитното сътрудничество. Намалява се броят на кооперативните дружества, особено занаятчиите.

Организациите бяха групирани според социално-икономическите характеристики и критерии, формулирани от „Хартата на социалната икономика“ (1985 г.) и „Хартата на принципите на социалната икономика“ (2002 г.). Ето защо в Румъния най-признатите видове субекти на социалната икономика са: кооперативни дружества, асоциации и фондации и кредитни съюзи²⁰. Румънското законодателство обхваща различни видове организации на гражданското общество (ОГО), които участват в дейности, насочени към постигане на общ или взаимен интерес.

След 2015 г.: В Румъния²¹ социалната икономика включва различни форми на организация по отношение на асоцииране, като кооперативи, взаимоспомагателни дружества, сдружения, фондации, неправителствени организации и др. Правната рамка на социалната икономика е представена със закон №. 219/2015 г. за социалната икономика, чиито разпоредби се прилагат съгласно Методическите норми (Решение № 585/2016). Законът описва няколко механизма, необходими за атестиране на организационните форми на социалната икономика (сертифицираното социално предприятие и социалната марка) и новите организационни и институционални структури (отделения за социална икономика). Тези разпоредби обаче ще имат минимално въздействие върху класическите субекти на социалната икономика (кооперативи, асоциации, кредитни съюзи и съюзи на служители и пенсионери). Законодателството има за цел да регулира социалната икономика и установява мерки за нейното насърчаване и подкрепа. Също така законът регламентира условията за сертифициране от публичните органи на социалните предприятия и социалните предприятия на включване. Съгласно Закон №. 219/2015 г. относно социалната икономика, социалното предприятие е частно юридическо лице, което извършва дейности по социална икономика, което притежава сертификат за социално предприятие и зачита принципите на социалната икономика. Министерството, отговорно за прилагането му, е Министерството на труда. Социалната икономика се основава на частна, доброволна и солидарна инициатива, с висока

²⁰ Министерство на труда на семейната социална защита и възрастните Румъния, Изследователски доклад за социалната икономика в Румъния в сравнителна европейска перспектива на http://www.mmuncii.ro/pub/imagemanager/images/file/Rapoarte-Studii/301210Raport%20de%20cercetare_ES.pdf

²¹ Платформа за наставничество на проекти за млади социални иновации, доклад за Румъния, публикуван на <https://euromentor.eu/social-entrepreneurship/romania/>

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

степен на автономност и отговорност, както и ограничено разпределение на печалбата на сътрудниците. Той се основава на следните принципи:

- приоритет, даден на индивида и на социалните цели спрямо увеличаването на печалбата;
- солидарност и колективна отговорност;
- сближаване между интересите на асоциираните членове и общия интерес и/или интересите на общността;
- демократичен контрол от страна на членовете, упражнен върху извършваните дейности;
- доброволно и свободно сдружаване в организационни форми, специфични за социалната икономика;
- ясно изразена правосубектност, самостоятелност на управлението и независимост от публичните власти;
- разпределяне на най-голямата част от финансовата печалба/излишък за постигане на целите от общ интерес, на колективен или непатримониален личен интерес на членовете. Социалната икономика дава предимство на модел на предприятието (предприятие за социална икономика), което не може да се характеризира с измеренията или секторите, в които оперира, но с уважение на някои общи ценности, включително:
  - върховенството на участието на социалните участници, личността и социалните цели над капитала;
  - защита и прилагане на принципа на солидарност и отговорност;
  - споделяне на интересите на членовете потребители и общия интерес;
  - демократичен контрол, упражнен от членовете на организацията/предприятието;
  - доброволно и открито присъединяване;
  - самостоятелност на управлението и независимост от публичните власти;
  - разпределяне на по-голямата част от излишъка за постигане на целите за устойчиво развитие и предоставяне на услуги на членовете в съответствие с общия интерес.

В същото време предприятията за социална икономика играят важна роля в **подкрепа на целите, поставени от правителствените политики**, както следва:

- спомагане за повишаване на производителността и конкурентоспособността;
- принос за развитието на приобщаващо и участващо общество;
- насърчаване и овластяване на членовете на общността да участват в решаването на местни проблеми;
- предлагане на нов начин за предоставяне на обществени услуги.

Експерти от индустрията заявяват, че „[...] Законът №. 219/2015 ограничава областта на действие на социалната икономика до включването в пазара на труда на хора от уязвими групи, противно на универсалния смисъл на социалната икономика, който се разглежда като икономическа дейност, провеждана при спазване на различни общностни критерии. [...] Настоящият закон ориентира социалната икономика към допълнителни механизми на социалните услуги, които трябва да достигат до членовете на уязвимите групи.

Стр. 13 от 82

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

*Социалната икономика от гледна точка на закона оставя, като почти несъвместима, идеята за индивидуална активност, която ефективно да съчетава индивидуалните и колективните отговорности.*²²

Според последния доклад на организацията Ашока (Ashoka) за социалната предприемаческа екосистема в Румъния²³ (март 2018 г.), най-важните предизвикателства за румънските социални предприемачи са: достъп до финанси, липса на благоприятна законодателна рамка, липса на опит в измерването на социалното въздействие, необходимостта от среда, която сътрудничи по-добре в публичния сектор и няколко ресурса, посветени на действията за насърчаване, комуникация и маркетинг.

Следователно обществената рамка и законодателството в Румъния не са изцяло свързани с приетите възгледи за социалната икономика и социалното предприемачество. Става ясно, че на всички нива е необходим по-систематичен и последователен подход на образование и наставничество в социалното предприемачество, за да се генерира значителна промяна в средата на румънското социално предприемачество.

Формите на социалните предприятия в Румъния²⁴ включват:

- **защитени звена**, които са регламентирани от Закон № 448/2006 относно защитата и насърчаването на правата на хората с увреждания. Съгласно член 44 от този закон, за защитени единици се считат:

а) участници на пазара на труда с легален статут, независимо от формата на собственост и организация, в които най-малко 30% от общия брой на заетите са лица с увреждания, наети с индивидуален трудов договор;

б) секции, работилници или други структури в рамките на участниците на пазара на труда, публичните институции или в независимите неправителствени организации, в които най-малко 30% от общия брой на заетите са лица с увреждания, наети и получаващи възнаграждение;

в) физическо лице с увреждания, упълномощено в съответствие със закона да извършва независима стопанска дейност, включително семейно предприятие с нает работник с увреждане.

- **нестопански организации - НПО (сдружения, фондации и дружества за взаимопомощ)**, които извършват дейности съгласно Правителствена наредба 26/2000 за сдруженията и фондацииите, Закон № 540/2002 относно сдруженията за взаимопомощ за пенсионерите и Закон № 122/1996 относно правния режим на кредитните съюзи на служителите. Закон №

²² Ромео Асиминей (Romeo Asiminei), „Законът за социалната икономика. От законодателна до теоретична рамка“, сп., „Социални алтернативи“, 2016 г.).

²³ <http://ashoka-cee.org/romania/2018/03/28/ecosistemul-antreprenoriatului-social-in-romania/>

²⁴ Даниела Пирву (Daniela Pîrvu) – СОЦИАЛНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ В РУМЪНИЯ в Научен бюлетин Икономически науки, издание 11 (2) на <https://pdfs.semanticscholar.org/a7f7/7c890030b7cd52eb14203801e4cecafb38ff.pdf>

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

62/2014 г. за изменение и допълнение на Закон № 346/2004 относно стимулирането на създаването и развитието на малки и средни предприятия въведе редица последствия за НПО, които извършват икономически дейности (които са признати за предприятия);

- **обществен кооператив** е автономна асоциация на физически и/или юридически лица, създадена въз основа на тяхното изразено съгласие с цел насърчаване на икономическите, социалните и културните интереси на членовете на кооператива. Съгласно Закон 1/2005 относно организацията и функционирането на кооперативите, кооперативните дружества биват:

- обществени кооперативи 1-ва степен: занаятчийски кооперативи; потребителски кооперативи; кооперативи за възстановяване; земеделски кооперативи; жилищен кооператив; риболовни кооперативи; транспортни кооперативи; горски кооперативи; други кооперативни дружества.

- обществени кооперативи 2-ра степен - юридически лица, съставени предимно от кооперативни дружества от клас 1 и други физически или юридически лица с цел интегриране на икономическата им дейност на хоризонтално или вертикално ниво. Кооперативните дружества от 2 клас не са субекти на социалната икономика

Професионална рамка за социална икономика. Преди популяризирането на Закона за социалната икономика, Министерството на труда въведе нови професии, съответстващи на областта на социалната икономика в Класификацията на професиите в Румъния (КПР):

Предприемач в социалната икономика (код 112032), през 2011 г.

Мениджър на социално предприятие (код 112036), през 2012 г.

Специалист по социална икономика (код 341206), през 2012 г.

След въвеждането в КПР за всяка от трите професии, инициращите организации пристъпват към разработване на професионалните стандарти за всяка професия, въз основа на които се акредитират курсовете за обучение. Ако за първата професия (предприемач в социалната икономика) професионалният стандарт е бил акредитиран от Министерството на труда, за другите две (мениджър на социално предприятие и специалист по социална икономика) професионалните стандарти са иницирани и разработени от АУР (AUR) – Националната Асоциация на специалистите по човешки ресурси през 2012 г.

Институции и заинтересовани страни, свързани със социалните предприятия. В Румъния неправителственият сектор е основният участник в социалната икономика. Асоциациите и фондациите са най-представителният сегмент както от количествена гледна точка (93% от организациите, регистрирани между 1990 г. и 2010 г., 89,7% от организациите, които са били активни през 2009 г.), така и от гледна точка на резултатите.

Съответните институционални участници в социалната икономика в Румъния са разделени в три основни категории:

- институционални участници с компетенции, специфични за тази област,

Стр. 15 от 82

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

- организационните форми, които могат да бъдат приравнени към социалната икономика,
- бенефициентите на социалната икономика.

Испания

Испания е една от страните с най-малко присъствие на социални предприемачи в националната икономика. До 2014 г. Испания е страната с най-нисък процент на социални предприемачи в националната икономика: 0,51% в сравнение с 4,25% в Исландия и 2,71% във Финландия (Глобален мониторинг на предприемачеството (Global Entrepreneurship Monitor), 2014 г., доклад за Испания²⁵).

В Испания организациите със социални начинания бяха традиционно основани и поддържани от Католическата църква в продължение на много векове. Въпреки това, започвайки от XVIII век и поради влиянието на френския пример в Испания, Кралството започва да предоставя финансова подкрепа на некатолически местни (предимно обществени) организации (местни училища, болници, университети ...) за благотворителни услуги. Тази тенденция има голям ръст през XIX „либерален“ век. В края на XIX и началото на XX в. демократичните обществени тенденции донесоха някои обществени услуги на населението, особено в областта на здравеопазването и образованието, които останаха до наши дни. През 40-те години на диктатурата на Франко (между края на 30-те и средата на 70-те години) много благотворителни организации (предимно управлявани от католическата църква с подкрепа на публичното финансиране) продължиха да реализират социални проекти. Освен това международни организации (като Червения кръст) също получиха място в социалните проекти с национален обхват. До 80-те години социалното предприемачество беше насърчавано и осъществявано от тези силни организации с нестопанска цел.

През 80-те години на миналия век и отчасти поради развитието на демократичната държава и предоставянето на социални услуги въз основа на обществен мандат, голям брой социални НПО имаха бърз растеж. Освен това, през 90-те частните и базирани на печалби компании за социална икономика стават важни, в рамките на тенденция за изнасяне на публичните институции. До края на миналия век социалните предприятия са имали основната цел да предоставят услуги на групите в неравностойно положение, като тези услуги обикновено се осигуряват от организации със сериозно финансиране. В началото на този век социалното предприемачество започна да се възприема от правителствата и от потенциалните предприемачи като вариант за самостоятелна заетост. В рамките на публичните планове за насърчаване на заетостта и в рамките на програми за „инкубиране“ на предприемачеството за самостоятелна заетост, публичните институции на местно, регионално и национално ниво започнаха да включват линии на „социални предприемачи“.

²⁵ “Глобален мониторинг на предприемачеството”, Испания 2014, публикуван на: <http://www.cise.es/wp-content/uploads/Informe-GEM-Espa%C3%B1a-2014.pdf>

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

През последните 10 години областта на социалните иновации придоби нов тласък на социалното предприемачество. Този нов тласък се ръководи от частните социални предприемачи, но продължава и с подкрепата на инициативи от институции за публично финансиране, а напоследък и от тези частни корпорации, които се включват в тенденцията на корпоративната социална отговорност (КСО). В повечето случаи големите публични и частни организации се фокусират по-скоро върху предоставянето на техническа и/или финансова подкрепа на социалните предприемачи, отколкото върху развитието на собствени социални предприятия. По този начин частните корпорации намират двойно възможност да достигнат до КСО чрез насърчаване на нови работни места (за социалните предприемачи) и чрез насърчаване на проекти за социално въздействие, без да се налага да се ангажират със скъпи собствени социални програми.

В Испания има посреднически организации като Испанската корпоративна конфедерация на социалната икономика (ИККСИ/CEPES), фокусирани върху социалната икономика и предприемачите, които прилагат финансови ресурси от ЕСФ и собствени ресурси за проекти, които се изпълняват от организации на социалната икономика в областта на социалното включване и социалната икономика. Таблицата по-долу показва предвидените резултати на ИККСИ съгласно одобрените предложения в последната покана (2018 г.) и в рамките на стратегическите цели:

Стратегически цели	Брой одобрени операции
Създаване на бизнес и заетост, изграждане на капацитет на човешки ресурси с ангажимент да наемат поне 40% от тях и дейности за засилване на предприемачеството в социалната икономика в образователната система	23 одобрени операции Инвестиция: 3,870,919 € Въздействие върху хора: 12,000 Брой създадени бизнеси: 475 Брой създадена заетост: 1,986
Създаване на заетост и консолидиране на хора с увреждания и/или в риск от социално изключване	13 одобрени операции Инвестиция: 1,592,351 € Въздействие върху хора: 4,489 Брой създадени бизнеси: 35 Брой създадена заетост: 962
Националният закон за социалната икономика 5/2011 г. беше крайъгълен камък в насърчаването на социалното предприемачество, определяйки целите и видовете дейности, които могат да бъдат определени като социална икономика. Друга важна регулаторна база за развитието на социалните предприятия е „Закон за испанските кооперативи“ (Ley de Cooperativas española) от 1999 г., описващ критериите за определяне на дейностите и социалните инициативи, както следва:	

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

„Раздел 2 относно кооперативите по социална инициатива

Член 106. Обект и норми

1) Кооперативите с нестопанска цел, които имат за социален обект предоставянето на здравни, образователни или социални услуги или развитието на каквато и да е икономическа дейност с цел трудова интеграция на лица, страдащи от всякакъв вид социално изключване и като цяло удовлетворяване на социалните нужди, които не са обхванати от пазара, ще бъдат квалифицирани като кооперативи на социалната инициатива.

2) Общественте сдружения и организации могат да участват като партньори според формата, определена в устава.

3) Наредбите относно вида на кооператива, към който принадлежат, ще се прилагат за кооперативи за социална инициатива “.

„Испанските региони“ (Comunidades Autónomas) допълнително разработиха тези определения и обхват на действие, особено в областта на социалната интеграция.

В Испания националните и регионалните регулации също обръщат особено внимание на компаниите, които работят за социално включване и създават заетост. Тези компании имат основна роля за насърчаване на социални предприемачи, дефинирани в националния закон 44/2007 за регулиране на дружествата за инвестиции, въпреки че вече 14 региона са създали регулаторни основи за този тип организации. Тези дружества трябва да бъдат създадени или да участват от некомерсиална организация (фондации, асоциации) съгласно този испански регламент (член 6 от закона 44/2007)²⁶.

Видове социално предприемчество. Университетът в Саламанка²⁷ описва четири типа социални предприятия, открити в Испания:

- създаване на възможности за заетост или подобряване на доходите на групите, изложени на риск от социално изключване;
- насърчаване на достъпа на групите в неравностойно положение до основни продукти и услуги;
- принадлежност към групите в неравностойно положение;
- засилване на организационните и институционални промени чрез техни действия, подобряване на публичните политики и разширяване на социалните права.

Предизвикателства пред социалните предприемачи в Испания: Наваро, Климент и Паласио (2011 г.) установиха, че основните трудности на социалните предприемачи в Испания да

²⁶ Наваро, А.М., Климент В. С. и Паласио Д. Р. С. (Navarro, A. M., Climent, V. C., & Palacio, J. R. S.) (2011 г.). „Компании за социално предприемчество и инвестиции в Испания. Прилагане на метода Делфи за определяне профила на предприемача и създадените от предприемачите социални предприятия. РЕВЕСКО. Списание за кооперативни изследвания, (106), 150-172.

²⁷ https://emprende.usal.es/esyc/b-guia_practica_para_emprender/index.html

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

създадат компания са (по значение): (1) недостиг на финансови ресурси; (2) лошо бизнес обучение и опит; (3) високи нива на риск; и (4) липса на информация; (5) „Асоциация за напредък в управлението“ (Asociación para el Progreso de la Dirección)²⁸ посочва подобни предизвикателства и добавя допълнителни проблеми като затрудненията да се поддържа квалифициран персонал с по-ниски заплати от търговските дружества; и (6) липса на подходящо законодателство.

В Испания много настоящи предприемачески инициативи имат основна цел самостоятелна заетост. Това предполага голяма слабост в испанския модел на социално предприемачество, тъй като важен недостиг на необходимите финансови инвестиции винаги ще бъде ограничение за осъществимостта на проекта и за неговата устойчивост. До не много отдавна беше трудно да се разбере от социалните организации, че стремежът им да предоставят ресурси на групите в неравностойно положение могат да бъдат средство за получаване на ресурси за лица, които нямат такива. Освен това в много случаи индивидите с предприемачески инициативи или нужди имат липса на знания за достъп до финансовата и техническата подкрепа за разработване на собствени идеи. Освен това организациите, които предоставят технически и финансови насоки за инициативи за социални предприемачи, не прилагат проактивни стратегии за откриване на потенциални социални предприятия сред онези групи, които са най-уязвими и изложени на риск от социално изключване. Повечето социални предприемачи, участващи в програми за насърчване на СИ, са сред тези лица с най-висок личен ресурс, умения и мотивация за стартиране на предприятия, тоест насочени към такива с най-малка необходимост от техническата помощ, предоставяна от публично финансирани инкубационни и ускоряващи компании. С други думи, с изключение на компании като Капасия (Sarazia), насочени към хора с увреждания, слабото усилие на организациите, насърчаващи СИ, да открият и ангажират потенциални социални предприемачи сред онези групи, които са най-уязвими и изложени на риск от социално изключване, могат да ограничат социалното въздействие към което са насочени тези организации.

Обединеното кралство на Великобритания и Северна Ирландия

Според Министерството на бизнеса, енергетиката и индустриалната стратегия няма ясно съгласувано определение за „социален предприемач“ или „социално предприятие“. Вместо това те се основават на дефиницията на Бруно Детърни от 2004 г., която се основава на изследвания, проведени в 15 държави от ЕС. Широко съгласуваните **характеристики** на социалното предприятие са организация, която има висока степен на автономност, има някаква платена работа – дори и да е минимална сума, има ясна цел да предостави услуга или продукт, който е в полза на общността, и не основава своите правомощия за вземане на решения на това кой притежава капитала. Също така е по-вероятно социалното предприятие да

²⁸ <https://www.apd.es/la-importancia-del-emprendimiento-social-espana/>

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

участва в развитието на общността и взаимопомощта, културата/свободното време, финансовото/икономическото благополучие, настаняването и обучението.

Определението за социален предприемач с времето се промени. В проучване от 2003 г., например, използвайки определящата характеристика за 50% ниво на търговска дейност, МТИ прецени, че делът на социалните предприятия в по-широкия бизнес варира между 0,2% и 0,3%. При това съотношение броят на социалните предприятия във Великобритания е около 5300²⁹. През 2004 г. МТИ картографира социални предприятия във Великобритания. В това проучване една организация се счита за социално предприятие, ако има някаква форма на търговска дейност и поне 25% от финансирането се генерира от търговия, тя има за основна цел социална или екологична цел (а не печалба), и по-голямата част от печалбата се инвестира обратно в организацията или общността³⁰. Използвайки това определение, броят на социалните предприятия нараства значително с приблизително 15 000 социални предприятия или 1,2% от всички предприятия в Обединеното кралство. Според доклада „Социално предприятие: Тенденции на пазара“, по-голямата част от работодателите в социални предприятия във Великобритания са базирани в Англия (86%).

Голяма част от видимото увеличение на броя на социалните предприятия от по-ранното проучване вероятно се обяснява с свалянето на прага за търговска дейност от 50% на 25% (Тисдейл, Лайън и Бадлок, 2013 г.).

Размер на сектора: Секторът нарасна значително през последните 10 години. Скорошен доклад³¹ на Министерството за цифровизация, култура, медии и спорт (МЦКМС) и Министерството на бизнеса, енергетиката и индустриалната стратегия сочи, че близо 9% от малкия бизнес във Великобритания са социални предприятия.

За доклада „Социално предприятие: Тенденции на пазара“ изследователите използват преработена методология за идентифициране на социални предприемачи. Той запази основните съществуващи критерии, но ги коригира, както следва:

- Приходите от търговски или икономически дейности трябва да бъдат най-малко 50%;
- Ограниченията са въведени, за да се гарантира, че излишъците/печалбите се използват главно за по-нататъшни социални/екологични цели;

²⁹ Ръководство за картографиране на социалното предприятие, Лондон: Министерство на търговията и индустрията (Тисдейл, Лайън и Бадлок (Teasdale, Lyon and Baldock), 2013 г.)

³⁰ Източник: (Изследване на „Индустриални факти и прогнози“ (IFF) 2005 г. Проучване на социалните предприятия в Обединеното кралство, Лондон: Услуги за малък бизнес

³¹ Докладът „Социално предприятие: Тенденции на пазара“ 2017 г. беше поръчан от Министерството за цифрова, култура, медии и спорт и Министерството за бизнес, енергетика и индустриална стратегия. Респондентите включваха 1300 собственици и мениджъри на фирми.

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

- Социалните или екологичните цели на организацията/бизнеса представляват по-голяма или равна загриженост в сравнение с финансовите цели;
- Използват се стандартни въпроси за „Услугата за малък бизнес“, за да се идентифицира статуса на благотворителната организация и законовата форма на организацията.

Този доклад изследва основните характеристики на работодателите в социалните предприятия, техните профили и текущите бизнес резултати, пречките за техния успех, достъпа до финанси, бизнес подкрепата и техните клиенти. Предишните критерии, използвани за идентифициране на социалните предприятия, доведоха до надценяване на социалните предприятия в Обединеното кралство. Въз основа на тази преработена методология приблизително 471 000 предприятия от малкия бизнес във Великобритания са социални предприятия, 99 000 от тях са работодатели, а 371 000 нямат служители. През 2017 г. в социалните предприятия работят приблизително 1,4 милиона души.

Изследователите откриха, че работодателите в социалните предприятия обикновено са по-устойчиви. В сравнение с работодателите на МСП, работодателите в социалните предприятия също отчитат по-високи нива на иновации. Работодателите в социалните предприятия са по-склонни от работодателите от МСП да имат публичния сектор като клиент (60% от работодателите в социални предприятия имат публичния сектор като клиент през последната година), което ги прави по-уязвими от всяка промяна в публичния сектор. По отношение на многообразието, работодателите в социалните предприятия са значително по-малко вероятно да бъдат с изцяло мъжко ръководство, 8,3% са ръководени от лице от етническа малцинствена група (или с мениджърски екип от поне 50% етническо малцинство).

Сектори: Във всички икономически сектори има присъствие на социални предприятия - някои повече от други. Социалните предприятия са по-склонни да работят в обществени или социални услуги. Според доклада „Социално предприятие: Тенденции на пазара“:

32% в образованието, здравеопазването, изкуствата и развлеченията

25% в търговията на дребно и дистрибуцията (включително на едро, транспорт и съхранение)

18% в производството (включително селското стопанство, производството и строителството).

Бизнес модели и правни структури: Правителственият уебсайт GOV.UK предоставя връзки и безплатна информация от правителството как да създадете социално предприятие в Обединеното кралство. Тя включва информация за различни бизнес структури и предлага насоки за по-нататъшно четене и допълнителна поддръжка. GOV.UK изготвя ръководство „Правни форми за социално предприятие“, което обяснява различните правни форми, които социалното предприятие може да приеме. Въпреки че някои социални предприятия са регистрирани като благотворителни организации, не е необходимо да бъдете благотворителна организация, за да бъдете социално предприятие. Има ограничения, при които правните

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

структури могат да станат благотворителна организация. Бизнес моделите за социалните предприятия варират, както и **правните структури**. Според Британския съвет³², често срещаните бизнес модели в Обединеното кралство са следните:

Некорпоративна организация:	1%
* Компания с ограничена гаранция:	51%
* Благотворителна организация с интегрирана организация	Ново
Акционерно дружество с ограничена отговорност	12%
Индустриално и общество за доставки (облагодетелствано от кредитни съюзи - легална форма на кооператив, регулиран от ФСА (FCA))	19%
Акционерно общество по интереси на общността с ограничена отговорност - лимит върху размера на печалбата, която може да бъде разпределена, освен за социалната си цел	17%
Гаранционно общество по интереси на общността с ограничена отговорност - лимит върху размера на печалбата, която може да бъде разпределена, освен за социалната си цел	17%
Публична компания с ограничена отговорност (ограничена от акции, които могат да се търгуват публично на фондова борса)	1%

* може да бъде регистрирана благотворителна организация

Законодателство: През 90-те години социалните предприятия често срещаха трудности с набирането на финанси, защото се очакваше да бъдат благотворителни организации. Това, че е ограничено с гаранция, не позволява на инвеститорите да получават акции, така че е трудно да се съберат средства. По-новите структури са по-гъвкави. Гаранционните общества по интереси на общността с ограничена отговорност са въведени през 2005 г. съгласно Закона за дружествата (одит, разследвания и обществени предприятия) от 2004 г.

Правните структури и бизнес формациите са залегнали в английското дружествено право.

Законът за публичните услуги (социална стойност) от 2012 г., който влезе в сила през януари 2013 г., задължава публичните органи да разгледат как услугите, които възлагат и поръчват, могат да подобрят икономическото, социалното и екологичното благосъстояние на областта, в която работят.

Осигуряване на качеството – Марка на гаранционно общество по интереси на общността с ограничена отговорност за социални предприятия:

Марката за социално предприятие на гаранционно общество по интереси на общността с ограничена отговорност е международният орган за акредитация на социални предприятия, който признава и изгражда капацитет на социалните предприятия като конкурентоспособни и устойчиви бизнеси, посветени на максималното социално въздействие. Вижте <https://www.socialenterprisemark.org.uk/about-us/>

³² https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/social_enterprise_in_the_uk_final_web_spreads.pdf

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

Австрия

Определенията за социално предприемачество също са много в Австрия и има различни интерпретации. Следното определение се използва често в Австрия за предприемачество и предприемачи:

„Социалното предприемачество описва иновативни, предприемачески действия, насочени към решаване на социални проблеми.“³³

„Социалните предприемачи преследват целта за положително социално въздействие в основния си бизнес. Социалната възвръщаемост е преди финансовата възвръщаемост.“³⁴

По отношение на това как работи социалният бизнес, могат да бъдат идентифицирани четири различни модела на въздействие. В интегрирания социален бизнес целевите групи са интегрирани като (i) служители или (ii) като клиенти директно в процеса на създаване на стойност. Диференцираният социален бизнес използва модели на кръстосано финансиране, при които дейност, която генерира пазарен доход, служи за финансиране на услуги и дейности за целевата група. В крайна сметка устойчивите бизнеси са модели, които не са насочени към целева група по отношение на група от население в неравностойно положение, но предлагат устойчиви, социално отговорни стоки и услуги. Това може да се случи чрез устойчиво производство, използване на екологично чисти материали или създаване на местни работни места.

В австрийския контекст има много примери за такива видове социален бизнес, като (i) кафенето „Връзки“ (Connection), което осигурява заетост и наставничество на млади мигранти; (ii) Хелиос (Helioz), което продава оборудване за дезинфекция на водата в развиващите се страни, (iii) асоциацията „Отпечатък“ (Footprint), която подкрепя жертвите на трафик на жени и насилие и осигурява кръстосано финансиране на техните предложения за спорт или (iv) Братя Стич, които произвеждат екологични и социално устойчиви дънки.³⁵

Франция

Франция не е приела официално определение на социалния предприемач. Според „Движението за социални предприемачи“³⁶ *„Социалното предприемачество е начин на правене на бизнес, който поставя икономическата ефективност в услуга на общия интерес. Независимо от правния статут на компаниите (асоциация, кооператив, частни и др.), Техните мениджъри работят за печалба като средство, а не като самоцел.“* Те са

³³ Център за социално предприемачество на: <https://www.wu.ac.at/sec>

³⁴ Австрийска мрежа за социално предприемачество на: <https://sena.or.at/socent/>

³⁵ Вандор П. (Vandor, P.) (2015). Потенциалът на социалния бизнес в Австрия. Виенски университет по икономика и бизнес (Das Potential von Social Business in Österreich)

³⁶ <http://mouves.org/lentrepreneuriat-social/l-entrepreneuriat-social/>

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

идентифицирали 4 принципа: предприемачески динамизъм, контролиране на рентабилността, социална и екологична цел, управление от участниците.

Идеята за социално предприемачество се появи във Франция чрез 2 канала. Първо, ЕСЕС създаде през 2004 г. академичен съвет по „частно предприемачество от колективен интерес“. Както и чрез международната организация „Ашока“ (Ashoka), която се утвърди в страната през 2005 г. и разработи този режим на управление, като награждава предприемачите с най-висок потенциал.³⁷

От правна гледна точка „Кооперативното дружество за колективен интерес“, създадено със закон на 17 юли 2001 г.³⁸, представлява първи опит за институционализиране на социалното предприемачество, като позволява създаването на кооперативни дружества и насърчава управлението на различни заинтересовани страни. Връщането към началото на това понятие „не може да бъде изключено от непрекъснатите промени, засягащи нашите страни“³⁹, а именно неадекватността на публичния сектор и на пазара при задоволяване на определени нужди на населението и решаване на социални проблеми, както и крайностите на ултралибералния и финансов капитализъм.

През 2008 г. „Бялата книга за социалното предприемачество“⁴⁰, изготвена от „Колектива за развитие на социалното предприемачество“, спомогна за популяризирането на последното, като го приведе в съответствие със социалната и солидарна икономика, която априори се противопоставя на индивидуализма. Според него „Социалното предприемачество включва всички компании, които комбинират своя икономически проект със социална цел и/или управление от участниците и чиято реализация на печалба не е самоцел, а е средство за услугата на техния обществен проект“.

През 2010 г. социалните предприемачи решиха да се съберат, за да създадат „Движението на социалните предприемачи“ (ДСП (MOUVES)). Това сдружение има за цел да ръководи общност, съставена от заинтересовани страни в тази област и да внесе техните очаквания и решения в публичния дебат и публичните политики.⁴¹

³⁷ Sibille, Hugues, « D'où vient, où va l'entrepreneuriat social en France ? Pour un dialogue France-Québec sur l'entrepreneuriat social », *Revue Interventions économiques* [En ligne], 54 | 2016, mis en ligne le 01 mars 2016, consulté le 03 avril 2019.

³⁸ Закон 2001-624 от 17 юли 2001 г., определящ различни социални, образователни и културни разпоредби (1), публикувани на:

<https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000757800&categorieLien=id>

³⁹ Fayolle, Alain. « Entrepreneuriat et social à la fois », *Entreprendre & Innover*, vol. 27, no. 4, 2015, p.41.

⁴⁰ Развивайте социалното предприемачество, Бялата книга, публикувана на:

<https://www.banquedesterritoires.fr/sites/default/files/ra/Le%20livre%20blanc%20sur%20l%27entrepreneuriat%20social.pdf>

⁴¹ <http://mouves.org/le-mouves/qui-sommes-nous/>

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

Правителството предложи на социалната и солидарна икономика – и следователно по някакъв начин на социалния предприемач - истинско правно признание чрез закона от 31 юли 2014 г. за социалната и солидарна икономика⁴². Съгласно член 1, този сектор включва всички юридически лица, уредени от частното право, които спазват следните три принципа:

- 1) Преследваната цел трябва да бъде различна от самото разпределяне на печалбата.
- 2) Управлението трябва да бъде демократично (партньорите, служителите и заинтересованите страни трябва да бъдат информирани и да участват в постиженията на компанията)
- 3) Рентабилността трябва да бъде ограничена; на практика това означава, че печалбите се разпределят главно в дейността и минималните резерви не могат да бъдат разпределени.

Член 2 добавя към този обхват търговските дружества веднага щом имат социална полза, което се доказва, когато действат в подкрепа на хората в ситуации на нестабилност, да се борят срещу изключването или да допринасят за устойчиво развитие. Впоследствие, и за да компенсират публичните субсидии, „често игнорирани и управлявани от екипи, които се надпреварват да накарат хората да говорят за тях“⁴³, от държавата бяха създадени механизми за помощ. С оглед на горе казаното се изключват уязвимите хора, тъй като ползата от Фонда за социални иновации изисква „икономически жизнеспособен проект“, а специалните заеми за социални и солидарни предприятия изискват последните да са създадени преди повече от три години⁴⁴.

И накрая, на 29 ноември 2018 г. правителството представи „Пакт за растеж на социалната и солидарна икономика“, който продължава политиката за подкрепа на социалните предприемачи⁴⁵, по-специално чрез пускането на друга версия на „Фонда за социални иновации“ и три първоначални начални фонда за финансиране на първите години на развитието на този тип предприятия. През същата година БНП Париба стартира инициативата „Акт за въздействие“ за ускоряване на развитието на социалното предприемачество чрез

⁴² Закон 2014-856 от 31 юли 2014 г. във връзка със социалната и солидарна икономика (1), публикуван на: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000029313296&categorieLien=id>

⁴³ „Социално предприемачество: седем начина за намиране на финансиране“, Северин Лебушър (Séverine Leboucher), публикувано на https://lentreprise.lexpress.fr/creation-entreprise/etapes-creation/entrepreneuriat-social-sept-facons-de-trouver-des-financements_1742191.html

⁴⁴ „Социална и солидарна икономика: трите нови финансови помощи“, Лудвиг Галет (Ludwig Gallet), публикувано на https://lentreprise.lexpress.fr/gestion-fiscalite/budget-financement/economie-sociale-et-solidaire-ess-les-nouvelles-aides-au-financement_1630206.html

⁴⁵ „Социална и солидарна икономика на Пакта за растеж“, Министерство на екологичния и приобщаващ преход, публикувано на <https://www.ecologique-solidaire.gouv.fr/sites/default/files/PacteESS%20Vdef.pdf>

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

създаване на специализирани търговски пространства и подкрепа за иновативни форми на финансиране, като кампании за групово финансиране. Заявената цел е да се подпомогне на един от четирима нови социални предприемачи във Франция до 2020 г.⁴⁶ През януари 2019 г. правителството създаде „Френската асоциация за въздействие“ с цел да обедини заинтересованите страни, участващи в социалните иновации, включително социалните предприемачи. Тя създаде етикета "Френска територия на въздействието", позволяващ изпълнението на планове за действие и индивидуална подкрепа с териториалните общности. Към днешна дата 20 територии са се възползвали от това обозначение.⁴⁷

Барометърът за социално предприемачество през 2019 г. показва, че 70% от социалните предприемачи поставят климата като свой първи приоритет. Вторият приоритет поставя липсата на социално сближаване преди борбата с бедността и безработицата. Според това проучване социалните предприемачи остават оптимисти по отношение на способността си да разрешават тези проблеми. И за първи път от началото на този барометър през 2012 г. широката общественост вярва, че социалните предприемачи са най-иновативният вид действащи лица за решаване на всички обществени проблеми. Преди публичните институции, частния сектор и гражданското общество. Въпреки този резултат, едва 38% от хората са чували за социалното предприемачество. Все още съществуват няколко предизвикателства, първо както се споменава в предното изречение, липсата на разпространение и обмен на информация за положителното социално и екологично въздействие, както и за потенциалното създаване на работни места. Второ, само 22% от социалните предприемачи печелят повече от 50% от приходите си от дейността си. Това показва трудността за развитие и икономическият модел тепърва ще се консолидира. И накрая, секторът има проблеми с наемането на квалифицирани работници, тъй като те няма да получат признание. Това проучване обаче показва, че младите хора (от 18 до 24 години) са по-силно привлечени от социалното предприемачество, 50% ще търсят работа в този сектор, а 43% искат да започнат своя дейност.

В допълнение, 9 френски граждани – от общо 27 победители – бяха номинирани в категорията „социално предприемачество“ в класирането за 2016 г. на класацията „Форбс 30 под 30“, която изброява най-обещаващите иновативни ръководители на проекти.⁴⁸

⁴⁶ БНП Париба засилва действията си за социално предприемачество и стартира „Акт за въздействие във Франция“, 2018 г., публикуван на <https://group.bnpparibas/communique-de-presse/bnp-paribas-renforce-action-service-entrepreneuriat-social-lance-act-for-impact-france>

⁴⁷ Екосистеми за социални иновации 20 френски територии за въздействие с етикети! Публикувано на <https://www.avise.org/actualites/20-territoires-french-impact-labellises>

⁴⁸ Младите французи, шампиони по социално предприемачество, според Форбс, Лис Ле Руниго (Lyse Le Runigo), Ла Трибюн, 2016, публикувано на <https://www.latribune.fr/technos-medias/start-up/les-jeunes-francais-champions-de-l-entrepreneuriat-social-selon-forbes-544364.html>

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

В) Общото разбиране на партньорите за социално предприемачество

Дефиницията **какво е социално предприятие**, съответно **какво е социално предприемачество** в страните на партньорите, се основава главно на традициите в съответната страна, съчетани със законодателните норми и инициативи, издадени от институциите на ЕС – директиви, регламенти, комуникации, становища и др. Партньорските организации са от страни, които се различават много географски (региони, Северна и Западна Европа, Централна Европа и Южна/Югоизточна Европа), демографски (големи държави – Франция, Великобритания, средни страни – Испания, Румъния и малки страни – Австрия, България), икономически – силно развити страни сред първите 10 по БВП (2 от партньорите), средно силно развити страни – с БВП сред първите 30 (2 от партньорите) и средно развити страни – с БВП сред първите 75 (2 от партньорите) и в исторически план – една страна е сред учредителите на съюза, три страни са присъединили се към ЕС през XX век и 2 през XXI век. И въпреки че в страните на партньорите има определени особености по отношение на дефинициите и практиките на СП, няма принципни разлики.

От определенията, съществуващи в законодателството или публичните практики на страните партньори, може да се обобщи следното общо разбиране на СП:

Социалното предприемачество се определя като икономическата дейност, насочена изцяло към създаването, функционирането и развитието на социални предприятия, които създават социално благо⁴⁹ чрез дейности, които съчетават икономически и социални цели, осигуряват подкрепа на социално уязвими групи от обществото, стимулират социално позитивни промени и задоволяват социалните нужди. Социалната икономика се основава на частна, доброволна и солидарна инициатива, с висока степен на автономност и отговорност, както и ограничено разпределение на печалби между участниците, с демократични и базирани на участие в управлението бизнес модели.

Съществува и определено ниво на риск, свързано със социалното предприемачество: социалният предприемач е човек, който действа, взема решение и посреща нуждите си в несигурна и рискова среда.

Основните **принципи**, на които се основава **социалната икономика**, включват:

- солидарност и колективна отговорност;

⁴⁹ Социалното благо е нещо, което е от полза за най-голям брой хора по възможно най-голям начин, като чист въздух, чиста вода, здравеопазване и грамотност. Известно също като „общо благо“, социалното благо може да проследи своята история до философите от Древна Гърция и предполага положително въздействие върху индивидите или обществото като цяло. То също така дава основа за благотворителна или благотворителна дейност, Уил Кентън (Will Kenton), Инвестопедия
https://www.investopedia.com/terms/s/social_good.asp

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

- сближаване между интересите на асоциираните членове и общия интерес и/или интересите на общността;
- демократичен контрол от страна на членовете (управление от участниците), упражнен върху извършваните дейности, което означава, че правомощията за вземане на решения не са върху този, който притежава капитала;
- доброволно и свободно сдружаване в организационни форми, специфични за социалната икономика;
- разпределението на най-голямата част от финансовата печалба / излишък за постигане на целите от общ интерес на колективистичен или непатримониален личен интерес на членовете,
- социална и екологична цел на икономическите дейности.

Принципите се прилагат чрез определяне на **приоритетите на социалните предприятия**, сред които основните са:

- приоритет, насочен на индивида и социалните цели спрямо увеличаването на печалбата,
- много социални предприемачи поставят климата като свой първи приоритет,
- приоритет, насочен преди всичко към липсата на социално сближаване, а не към борбата с бедността и безработицата.

Характерните за социалните предприятия дейности включват:

- задоволяване на социалните нужди, които не са обхванати от пазара,
- предоставяне на здравни, образователни или социални услуги, включително *наред с другото* развитие на общността, взаимопомощ, култура/свободно време, финансово/икономическо благополучие, настаняване,
- развитие на всяка икономическа дейност с цел трудова интеграция на лица, страдащи от всякакъв вид социално изключване.

II. Същност на процеса на идентификация на социалните предприемачи сред целевите групи

1. МЕТОДИ ЗА ИДЕНТИФИКАЦИЯ – според спецификата на страните партньори от консорциума

1.1. Описание на заинтересованите страни (целеви групи)

Според **българския** закон за предприятията на социалната и солидарна икономика има два вида социални предприятия. Социалните предприятия клас А (член 7) се управляват прозрачно с участието на членове, работници или служители във вземането на решения и имат най-малко 30% и не по-малко от 3 лица от служителите си (сред 13 изброени):

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

- хора с увреждания,
- дългосрочно безработни,
- хора под 29 години без предишен професионален опит,
- лица, които се грижат за деца с увреждания,
- лица, настанени извън семейството, включително след прекратяване на настаняването им,
- мигранти/бежанци, които са получили убежище,
- лица, получили статут на специална закрила съгласно „Закона за борба с трафика на хора“,
- лица, засегнати от домашно насилие по смисъла на „Закона за защита от домашно насилие“.

Очевидно хората, принадлежащи към категориите по-горе, имат перспективата да станат социални предприемачи в България.

Социалният предприемач е признат като професия в националната класификация на професиите. Два университета имат специалност в областта на социалното предприемачество – магистърска програма „Социално предприемачество“ в Нов български университет и бакалавърска програма „Предприемачество в социалната сфера“ във Великотърновския университет.

Форумът „Социални предприятия в България“ е членска организация, в която участват над 50 НПО, бизнес компании и физически лица⁵⁰ (адвокати, преподаватели и др.). Форумът е платформа за обмен на информация, идентифициране на проблеми и формулиране на политики относно социалните предприятия в България.

НПО „Български център за нестопанско право“⁵¹ има програма „Предприемачество за организации с нестопанска цел“ с конкурс „Най-добрият бизнес план на НПО“ и годишен „Пазар на социалните предприятия“.

В Румъния целевите групи се определят като:

- *млади неактивни (15 - 29)* – според правителствената Наредба за спешни случаи 60/2016, подрастващите и младежите, които не работят, не учат и не се обучават (NEET) са младежи на възраст между 16 и 24 години, който няма работа, не са в системата на образованието и не участват в дейности за професионално обучение. Младите хора, които са напуснали системата на образование и обучение и търсят работа, могат да се сблъскат със значителни препятствия поради голямо разнообразие от причини.

- *Хора с увреждания* - Съгласно Закона за защита и насърчаване на правата на хората с увреждания № 488/2006 (актуализиран през 2011 г.), хората с увреждания са тези, чиято

⁵⁰ <https://socialenterprise.bg/>

⁵¹ <http://bcnl.org/en>

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

социална среда (не е адаптирана към техните физически, сензорни, психически, умствени и/или свързани с тях проблеми) напълно ги възпрепятства или ограничава достъпа им с равни шансове до живота на обществото, като изисква мерки за защита в подкрепа на социалната интеграция и приобщаване.

- *Млади и/или самотни родители* – Терминът семейство с един родител – се отнася до семейството, състоящо се от един човек и зависимото дете (деца), на възраст до 18 години или до 26 години за тези, които следват форма на образование – дневни курсове, организирани според закона и живеещи заедно.

В **Испания** има недостиг на проучвания за социалното предприемачество в обществото и още по-малко в целевите групи на този проект. Повечето организации, популяризиращи СП, се ограничават в работата си за предоставяне на техническа поддръжка, обучение и/или насоки за финансова подкрепа на СП.

Ашока, международна корпорация за СП, установена в Испания, обяснява в своя уебсайт, че „търси социални предприемачи с добри идеи“, но начинът да ги идентифицира е чрез предоставяне на форма в уебсайта за лица, които искат да станат социални предприемачи. Испанската корпоративна конфедерация на социалната икономика (ИККСИ), основна организация в областта на социалната икономика в Испания, изготвя годишен доклад за компании в СЕ. Нейният източник на информация са членовете на организацията и основно се състои от списък на членовете на ИККСИ (компаниите регистрирани в Конфедерацията). Европейският университет (Universidad Europea) също „търси“ социални предприемачи, но отново, вместо наистина да търси потенциален социален предприемач, чака тези социални предприемачи да намерят своята програма за СП. Важни корпорации като Репсол (мултинационална петролна компания със седалище в Испания) стартират програми за „социално въздействие“ в съюз с инкубатори и ускорители. Тези компании в своя маркетинг подчертават ангажираността със социални и екологични действия, но повечето пъти не посочват изрично как ще идентифицират социалните предприемачи за своите програми.

Регионалните правителства разполагат с различни линии на финансова и техническа подкрепа за СП. Тези програми не търсят нови СП. Правителството стартира информационни кампании, които не са особено видими за широката публика. Социалните предприемачи трябва да научат за тези програми, за да имат достъп до тях (например финансовата подкрепа за нови компании в областта на социалната икономика на правителството на община Мадрид) и ще трябва да приложат значителни знания и умения в създаването и развитието на бизнеса.

Освен организациите, които популяризират СП, е важно да се подчертае ролята на компаниите за въвеждане (Наваро, Климент и Паласио, 2011 г.). Тези компании включват възможностите за социално предприемачество като стратегии за самостоятелна заетост.

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

В **Обединеното кралство** Службата за национална статистика предоставя данни за стартирането на бизнеса, затварянето на бизнеса и сектора. Център за работа плюс (Job Center Plus) е националната агенция за подпомагане на хората при стартиране на работа и бизнес (включително социални предприятия). Въпреки това много от тези услуги за поддръжка се възлагат на частни и доброволни доставчици на услуги.

В Англия има редица организации за подкрепа на социални предприемачи. „Ю ен ел ти ди“ (UnLtd) и „Социално предприятие Великобритания“ (Social Enterprise UK) са две от най-известните. Като организация, „Ю ен ел ти ди“ е фондацията за социални предприемачи във Великобритания⁵². „Социално предприятие Великобритания“ е организация, базирана на членство⁵³. Тя извършва проучвания и създава ръководства, които превеждат през необходимите стъпки за стартиране на социално предприятие. Тази организация предоставя и казуси и модели за подражание.

Институтът за лидерство и управление предлага квалификация за социално предприятие от ниво 5⁵⁴. Училището за социални предприемачи предлага интензивна програма за дългосрочна подкрепа, партньорска подкрепа и принос от експерти по социално предприемачество⁵⁵.

Съветът за финансиране на висшето образование инициира програма за 2 милиона паунда за подкрепа на социалното предприемачество в университетите. Фондът насърчава университетите да действат като центрове за социални предприемачи. Пример е „Вдъхнови предприятие“ (Inspire2Enterprise), център, финансиран от Университета в Нортхемптън. Този сайт предоставя подкрепа, информация и съвети на всеки индивид или организация във Великобритания, които искат да започнат, ръководят или развият бизнес със социална цел. Със съветниците може да се свържете по телефон, с имейл или чрез уеб камера⁵⁶.

Пример за специфичен за сектора инкубатор е „Начинания в Бетнал Грийн“ (Bethnal Green Ventures), организация, която стартира в източен Лондон⁵⁷. „Начинания в Бетнал Грийн“ стартира „Лагер за социални иновации“, финансиран през 2012 г. от правителствения „Фонд за социални инкубатори“. Той предостави инвестиции, наставничество и офис пространство за стартиращи фирми, които използват технологии за решаване на проблеми в здравеопазването и благополучието на застаряващото население, образованието и работоспособността на младите хора и устойчивостта на околната среда. „Начинания в Бетнал Грийн“ предлага

⁵² <https://www.unltd.org.uk/>

⁵³ <https://www.socialenterprise.org.uk/>

⁵⁴ <https://www.i-l-m.com/learning-and-development/management/enterprise-and-small-business/8142-level-5-social-enterprise>

⁵⁵ <https://www.the-sse.org/>

⁵⁶ <https://www.northampton.ac.uk/more/business/business-support/inspire2enterprise/>

⁵⁷ <https://bethnalgreenventures.com/about/>

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

инвестиции в размер на 20 000 британски лири, шест месеца безплатни офис площи в Лондон и интензивна тримесечна програма от работни срещи и поддръжка 1:1. В замяна на инвестицията си „Начинания в Бетнал Грийн“ взема шест процента дял от новото предприятие.

В **Австрия** целевите групи се определят като:

- млади неактивни (15-29 г.) - със задължително обучение, продължаващо само девет години, Австрия в момента е в долния край на международната скала. Удължаването на минималната продължителност на образованието на младите хора чрез задължение за образование/ обучение изглежда е необходимо на фона на нарастващите професионални и социални изисквания. Според ЕВРОСТАТ младежката безработица в Австрия е била под 10%. Австрия има втората най-ниска степен на безработица сред младежта в ЕС (след Германия) и все още има водеща позиция в международно сравнение. Важни фактори за това са големият набор от програми за младите хора и добре функциониращата двойна система на професионално образование и обучение.

По този начин целевата група млади неактивни на възраст от 15 до 29 години могат да бъдат описани като „млади хора, които се оказват изключени както от образованието, така и от пазара на труда“.

- хора с увреждания - според много дефиниции увреждането е функционално нарушение, което може да бъде когнитивно, на развитието, интелектуално, умствено, физическо, сетивно или някаква комбинация от тях. По-новите дефиниции оставят този медицински подход и следват биопсихосоциален подход, който описва инвалидността като социалното въздействие и препятствията, произтичащи от такива увреждания. Увреждането засяга съществено жизнените дейности на човек и може да присъства от раждането му или да възникне по време на живота на човек.

Има няколко услуги, подпомагащи хората с увреждания по пътя им към пазара на труда. Това могат да бъдат (кратки) обучения, професионални обучения, консултации и др. Повечето от тези услуги се предлагат в цяла Австрия. Има и бизнес инкубатор за хора с увреждания, финансиран от Австрийската служба за социално министерство, наречен *Chance.at* (*Шанс*). Тази услуга е достъпна само в един австрийски регион.

- млади и/или самотни родители

Младите родители са изправени пред предизвикателството да посрещнат не само собствените си потребности от развитие в момент на значителен растеж, но и нуждите на децата си. Предизвикателството пред работещите на терен и политиците е да създадат мерки за подкрепа, които да отговаря на нуждите на двете страни – младите родители и техните деца. Ако това е постигнато, тогава да бъдеш родител-тийнейджър не трябва да е отрицателно преживяване. По-скоро може да се превърне в катализатор за растеж и положителни резултати от живота.

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

Предизвикателствата да бъдеш млад родител често са придружени от значителен личен растеж и удовлетворение. Много млади родители посочват, че наличието на дете ги е мотивирало да преустановят рисковото или антисоциалното поведение и начин на живот и са напълнили живота си с ново открито чувство за цел, зрялост и отговорност.

Самотният родител е човек, който живее с дете или деца и който няма съпруга, съпруг или партньор, с когото живеят заедно. Самотен родител може да има еднолично попечителство над детето или съвместно физическо попечителство, когато детето живее през определено време с всеки родител. Причините да стане самотен родител включват развод, раздяла, изоставяне, смърт на другия родител, раждане от сама жена или осиновяване от едно лице. Самотно родителско семейство е семейство с деца, което се ръководи от един родител.

Самотните родители са изправени пред много проблеми. Много важна е грижата за децата, когато родителят работи. В Австрия няма достатъчно ясли. Така че самотните родители трябва да намерят други решения. Но дори и да има решение за грижа за деца, всяка болест на дете или самотен родител и всички непредвидени събития се нуждаят от много управленски умения, гъвкавост и по този начин изразходват много енергия на самотния родител. Друг проблем е, че самотните родители са по-често изложени на риск от бедност - повечето самотни родители не могат да работят на пълно работно време и следователно имат по-ниски доходи, докато разходите за живот обикновено са по-високи.

Във **Франция** целевата група се определя като:

а. млади неактивни – неактивните се определят като хора, които нито са заети, нито са безработни - с други думи, които не търсят активно работа или които не са веднага на разположение да заемат работа.

Границата между безработицата и неактивните хора е размита и определението е сложно. Има хора, класифицирани като неактивни, които искат да намерят работа, но не са достъпни бързо или защото не търсят активно работа. Те образуват „ореол на безработица“. От най-новата статистика, 1,5 милиона са в този „ореол на безработицата“. Сред тях 306 000 са на възраст между 15 и 24 години.

Що се отнася до техните обезщетения, безработните лица, които неволно са безработни и активно се връщат на работа, имат право на обезщетение за безработица, което да им помогне да се върнат на работа, изчислено въз основа на brutните им заплати и бонуси за 12-те месеца, преди да са загубили работата си. Дневната помощ не може да бъде по-малка от 29,06 евро или повече от 75% от референтната дневна заплата (РДЗ).

Неактивните младежи като цяло могат да се възползват от активните приходи от солидарност. На първо място това може да се отнася до хора на възраст над 25 години, които пребивават във Франция и не получават никакви ресурси; сумата е фиксирана и е 559,74 евро за един човек. „Младежката РДЗ“ може да се изплаща на неактивни лица на възраст от 18 до 25 години, които

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

са били на работа най-малко 2 години на пълен работен ден през последните 3 години; размерът му е същия като при нормалната РДЗ.

Младите хора в изключително несигурни ситуации имат право на Младежката гаранция. Тя е част от програма за подпомагане на заетостта и автономията и засяга хората между 16 и 25 години, които нямат нито работа, нито обучение и чиито ресурси не надхвърлят 492,58 евро (включително РДЗ). Важното е, че индивидът не трябва да получава финансова помощ от родителите си. Във всеки случай надбавката варира в зависимост от ситуацията и е 492,58 евро на месец.

б. хора с увреждания – във Франция увреждането има правна дефиниция. Според член 1114 от „Кодекса за социални действия и семейства“:

„Всяко ограничение на активността или ограничаване на участието в обществото, изпитвано от човек в неговата среда поради съществено, дълготрайно или постоянно увреждане на една или повече физически, сензорни, психични, когнитивни или психологически функции, множествено увреждане или инвалидизиращо здравословно разстройство представлява увреждане по смисъла на този закон.“

През 2011 г. такива са 9,8 милиона души, включително тези с административно признаване на увреждане, които съобщават, че имат здравословен проблем от поне шест месеца и изпитват значителни затруднения в ежедневните си дейности или имат трудова злополука през годината. Съвсем наскоро „Проучването на заетостта“, проведено през 2015 г. от Националния институт за статистика и икономически изследвания (НИСИИ) (което изключва хората, живеещи в институции), показва, че 2,7 милиона души на възраст от 15 до 54 години претендират да се възползват от административното признаване на увреждане или загуба на автономия: от тях само 35% от анкетираните в момента са наети.

Според статистическите данни на Евростат от 2011 г., и като се използва определението, дадено от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, само 56% от инвалидите са били заети във Франция. Това представлява 10%-на пропаст в сравнение с хората в трудоспособна възраст.

Първата помощ за хората с увреждания е Помощта за възрастни с увреждания. Тя може да бъде получена от лица на възраст поне 20 години, чийто процент на инвалидност е най-малко 80% (или между 50% и 79%, когато заявителят има значително и трайно ограничение на достъпа до заетост) и чийто максимален годишен доход е 10 320 € (за един човек). Сумата зависи от ситуацията на индивида.

Доплащането към обезщетението за възрастни с увреждания е на разположение на бенефициентите със степен на неработоспособност най-малко 80% и работоспособност по-малко от 5%. Освен това те трябва да получават обезщетението в пълен размер или в допълнение към пенсия за старост или инвалидност/трудова злополука, ако не са получавали

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

професионален доход в продължение на 1 година и живеят самостоятелно. Сумата е 179,31 евро на месец.

И накрая, допълнителната помощ за инвалидност може да се изплаща на лица, страдащи от общо увреждане, намаляващо трудоспособността или доходите им с две трети и получаващи пенсия от социалното осигуряване. Останалите условия и размерът на помощта варират в зависимост от ситуацията на индивида.

Друг пример е обезщетението за инвалидност, което е ведомствена финансова помощ, която възстановява разходите, свързани със загубата на автономия и чието разпределение зависи от степента на самостоятелност, възраст, ресурси и местожителство на индивида.

в. семејство със самотен родител - според НИСИИ семејството с един родител включва самотен родител и едно или повече несемејни деца. Броят на самотните родители нараства след 1990 г. В последната статистика през 2015 г. 23% от 8-те милиона семејства са самотни родители. През 1990 г. те са били 12%. 84% от самотните родители са жени.

В наши дни ситуацията на самотния родител се случва след раздяла. В миналото това се дължеше най-вече на смъртта на единия партньор. Тази ситуация може да има отрицателни последици за жените. Обикновено имат по-слабо образование; може да е трудно да се получат издръжките и да отглеждат едно или няколко деца на една заплата. Освен това те могат да се сблъскат с дискриминация по отношение на работа, заплата, работно време. Цялото неравенство и несигурност може да доведе самотния родител до бедност. 30% от тях са били под прага на бедността през 2016 г.

Самотните родители могат първо да се възползват от РДЗ за самотен родител. Предоставена на базата на изпитани средства, сумата зависи от броя на децата в домакинството, от които се изваждат определени ресурси, получени от последните.

Помощта за семейни издръжки също е решение. Това е за самотни родители с най-малко едно дете на издръжка, чийто друг родител вече не участва в издръжката от поне 1 месец/плаща издръжка по-малко от 115,64 евро. Може да достигне максимум 115,64 € на месец.

Помощ за отглеждане на деца за безработни самотни родители може да бъде предоставена на родители, които се връщат на работа, имат поне едно дете и чието дневно обезщетение за безработица или не съществува, или е по-малко или равно на 29.06 евро. Сумата зависи от броя на зависимите деца и продължителността на работа или обучение.

1.2. Избор и използване на методи за изследване за идентификация

1.2.1 Планиране на идентификация

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

Планирането на идентификация на социалните предприемачи трябва да започне с **идентифициране на правните форми** за съществуващи социални предприятия, съответно на СП. Това могат да бъдат регистрирани юридически лица:

- съгласно законодателството, специално за СП,
  - съгласно общото законодателство за търговска организация (дружества, асоциации, еднолични търговци и др.) или
  - съгласно законодателството за организации с нестопанска цел (НПО, фондации и т.н.)
- или
- съгласно специално законодателство за определен вид търговски или нетърговски организации (организации на/за хора с увреждания, организации на занаятчии, кооперативи, организации за взаимопомощ и др.)

Това могат да бъдат и физически лица, семеен бизнес, хора със свободни професии, занаятчии, хора с някакъв специален статут, напр. бежанци и т.н.

След като се вземе решение относно правната форма за създаване или последваща преориентация на съществуващо предприятие в социално предприятие и съответно необходимостта от обучение на социални предприемачи, **следва да се определят критериите за СП** (ако това не са законови форми, създадени специално за СП):

- приоритетите на икономическата дейност са ясно насочени към решаване на социални и/или екологични въпроси,
- ясно определение на солидарността и колективната отговорност,
- демократичен контрол, упражняван върху дейностите,
- висока степен на автономност,
- съществуват ограничения, за да се гарантира, че печалбите се реинвестират за постигане на социални и/или екологични цели и др.

Планирането на идентификацията трябва да продължи с **идентифициране на източниците на информация:**

- съществуващи бази данни за социални предприятия, социални предприемачи и т.н.,
- организации, които са кандидатствали в покани за проектни предложения, насочени към социалните предприемачи,
- държавни и международни институции, в които може да се намери информация за социалните предприемачи,
- информация за подходящи целеви групи, където е възможно.

Въз основа на горното може да бъде формулирана **обща процедура** и тя трябва да бъде адаптирана към конкретния случай на идентификация на СП:

1. Определяне на правната форма/целевата група/целта (социална или екологична),
2. Определяне на източниците на информация:
  - бази данни

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

- институции
- интернет сайтове, съобщения и др.
- 3. Решаване какво ще бъде включено в плана за действие за търсене и идентифициране на съществуващи и потенциални социални предприемачи.
- 4. Изчисляване на вероятната продължителност на фазата на планиране (между 1 ден и 6 месеца).

1.2.2 Събиране на информация

След планирането на идентифициране и определяне на възможните източници на информация започва събирането на информация. Първата стъпка е да определим дали източниците на информация за СП съдържат необходимата информация - цялата или поне частично.

Най-общо казано, източниците на информация са повече или по-малко разпространени в страните-партньори – от институции, от уебсайтове, в бази данни. Но са идентифицирани различни методи за събиране на информация, ако последните все още не съществуват в подходяща форма.

Един от начините за събиране на информация за работещи или потенциални социални предприемачи е да се свържат и да се попитат партньорства, кооперативи, организации, работещи с целеви групи (България, Румъния). Един от инструментите за това е изпращане на въпросници и обработката им след връщането.

Друг начин е да се разработи подходяща „маркетингова“ стратегия (Испания) и чрез информационни кампании за прилагане на проактивно събиране на информация. Могат да се използват социални иновации и техники за колективно проучване на целеви потребители, практики и експерти за анализ на нуждите, проблемите и ресурсите за създаване на нови социални предприятия, откриване и насърчаване на нови лидери като социални предприемачи. Стратегиите и техниките за изследване на участието (ИУ), за анализ на нуждите, колективно проучване и управление на знанието и социални иновации имат за цел да прехвърлят инструментите за социални изследвания към целевите групи за колективно самопознание и за непрекъсната оценка на участието при проектирането на проекта, неговото изпълнение и въздействие.

В Обединеното кралство много институции разполагат с необходимата информация от къде може да бъде събрана - Служба за национална статистика, МЦКМС, МБПИС, Британски съвет, Център за малък бизнес, „Ю е н е л т и д и“ и „Социално предприятие Великобритания“. Също така различни документи и отчети съдържат информация за СП, напр. Ръководство за картографиране на социалното предприятие, Лондон: Министерство на търговията и индустрията (Тисдейл, Лайън и Бадлок, 2013 г.), Изследване на „Индустриални факти и прогнози“ 2005 г., „Проучване на социалните предприятия в Обединеното кралство, Лондон: Услуги за

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

малкия бизнес“, „Социално предприятие: тенденции на пазара“ 2017 г., доклад, поръчан от МЦКМС и МБПИС и др.

Във Франция няколко участници редовно работят за постигане на трите цели, напр. Пол Емплоа (Pole Emploi): публичната агенция по заетостта, която отговаря за безработното лице да намери нова работа. Те могат да помогнат, да дадат информация и някаква сума за създаване на предприятие; АЖФИФ (AGEFIPH): това сдружение управлява всички правителствени фондове, за да помогне на хората с увреждания да се включат в икономиката и може да помогне за създаването на компания; КАФ (CAF): това е публична организация, която управлява фонд за семейни помощи, също някои фондове за семейства от самотни родители и може да помогне за събирането на информация и също така да идентифицира потенциалния социален предприемач; Социални работници: във Франция социалните работници се занимават с всички аспекти от живота на уязвимите хора – имат редовен контакт с тях и са начин да идентифицират потенциалния социален предприемач, за който създаването на компания може да бъде начин за решаване на неговите проблеми; Всички организации на социалните предприемачи: те се опитват да идентифицират и да насърчат хората да създадат свое социално предприятие. Те са ключови участници, които помагат за събирането на информация.

1.2.3 Представяне на информация

По-голямата част от информацията не се нуждае от допълнителна специализирана обработка и може да бъде представена така, както е в оригиналния източник – списъци с уебсайтове на успешни социални предприятия (Испания) или както е представена от институциите и организациите (Обединеното кралство).

В повечето случаи информацията може да бъде или трябва да бъде обработена, за да служи за конкретни цели – доклади и проучвания (България), дигитални и плакати, и презентации за визуализация и повишаване на осведомеността (Австрия, Франция) или представена в социалните медии или срещи лице в лице (България, Франция).

1.2.4 Трудности при прилагането на определени методи

Могат да бъдат идентифицирани два вида предизвикателства пред прилагането на определени методи за идентификация на социалните предприемачи: (i) обща бизнес среда и (ii) лични характеристики на социалните предприемачи.

Сред предизвикателствата на общата бизнес среда за идентифициране на съществуващи и потенциални социални предприемачи могат да бъдат изброени следните:

- липсата на финансова стабилност за социалните предприятия в страната може да демотивира онези, които имат капацитет и желание да станат социални предприемачи (България),

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

- съществуващата конкуренция от страна на бизнес инкубатори и ускорители може значително да намали броя на предприемачите, желаещи да създадат социални предприятия, и средствата, които иначе биха могли да бъдат отпуснати за СП (Испания),

- някои или повечето от данните за СП не посочват изрично целевите групи и определението за социално предприятие, понятието социален предприемач се променя с течение на времето, така че цифрите са винаги приблизителни (Обединено кралство),

- повечето публични програми, предлагани за целевите групи, са насочени към работни отношения и не насърчават свободно (социално) предприятие (Австрия).

Сред предизвикателствата, свързани с личните характеристики на съществуващите и/или потенциални социални предприемачи, следва да се посочат следните:

- много потенциални социални предприемачи не отговарят на изискванията за тази професия, определени от местното законодателство или практика (България, Австрия),

- има специфики в СП, които могат да се превърнат в икономическа или психологическа пречка – риск от провал, предизвикателно и отнемащо време начинание (може да бъде сложно и трудно за самотни родители или хора с увреждания) (Австрия),

- ограничени познания за социалните предприятия и ограничени ресурси - потенциалните социални предприемачи се фокусират главно върху подпомагане на целевите групи да намерят работа и финансова подкрепа (Франция).

1.3. Примери за добри практики за идентификация

България

Име	Пекари без граници
Целева група	Хора от всички възрасти, които искат да подкрепят терапевтични програми за хора с увреждания, включително млади хора, напускащи домове за сираци.
Вид практика	Печене на хляб
Описание	Иновативна образователна игра, използваща уникалната сила на хляба като универсален символ на споделяне. Може да се използва като модел за социален бизнес, който включва подкрепа на терапевтични курсове за хора с увреждания.
Контакт	http://www.breadhousesnetwork.org/ София, България, ул. Екзарх Йосиф 103 – sofia@bread.bg

Име	Социалната чайна
Целева група	Младите хора, които са израснали без родители в социални институции и сега полагат усилия да оставят зад себе си

Зона на социална иновация
 ОЗ: Разработване на модел за
 идентифициране на потенциални
 социални предприемачи сред
 целевата група

**BALKAN INSTITUTE FOR
 LABOUR AND SOCIAL
 POLICY**

	разочарованията, лишенията и липсата на перспектива
Вид практика	Менторска програма Съвместно работно пространство
Описание	3-годишна менторска програма, помагаща на младите хора да наваксат всичко, което са пропуснали в социалните институции през годините, да работят върху личното си развитие и да изградят важни професионални навици и компетенции, които да ги приближат до мечтата за честен и щастлив живот. Самите ментори идват от различни среди (образователна, медицинска, дизайн, инженерна, настаняване и т.н.) и всеки има свой уникален подход и принос към екипа и менторската програма Чайната къща има трети етаж, в който се помещава Социалната работилница. Тук атмосферата е продуктивна и бизнес насочена, и всеки може да се възползва от нея, като наеме място за ден, седмица или дори месец! Предлага се принтер, високоскоростен интернет, място за заключване на ценности, малка заседателна зала и други.
Контакт	Ул. Преслав 53, 9000 Варна, България http://thesocialteahouse.bg/

Име	Покана за предложения на ЕСФ: Развитие на социалното предприемачество
Целева група	Всички хора, включително млади хора, самотни родители, хора с увреждания
Вид практика	Обучение за повишаване на управленските и бизнес умения, управление на ефективността на социалните предприятия в зависимост от функциите, които ще изпълняват лицата, заети в социалните предприятия Социален маркетинг и популяризиране на социалната икономика и социалното предприемачество
Описание	Проектните предложения трябва да са насочени към предоставяне на подкрепа за създаване на нови и подобряване на съществуващи социални предприятия, включително, наред с други обучения, за придобиване на бизнес и управленски умения
Контакт	Ул. Триадица 2, телефон: +359 2 8119 600 мейл: efipp@mlsp.government.bg https://esf.bg

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

Име	Практически курс по социално предприемачество в СУ „Св. Климент Охридски“
Целева група	Младежи (студенти) от бакалавърските и магистърските програми
Вид практика	Практически курс
Описание	Студентите придобиват практически знания и умения за създаване, финансиране и управление на социално предприятие. Обсъждайки случаи от България и от света, те ще се запознаят с основните стъпки, предизвикателства и цели на етапите на проектиране и стартиране на успешни предприемачески инициативи със социален елемент
Контакт	Център Ринкър за предприемачество и обучения, https://www.rinkercenter.org/en/ СУ „Св. Климент Охридски“, Стопански факултет, бул. Цариградско шосе 125, София, България

Румъния

Име	ИНТЕСПО (INTESPO) – Регистрация на младежи в регистрите на публичната служба по заетостта
Целева група	Младежи от 16 до 25-годишна възраст, които нямат работа, не учат в редовна форма на образование и не участват в дейности по професионално обучение, могат да се свържат с експертите по заетостта от местните екипи за намеса, за да получат специализирана помощ.
Вид практика	Разработване на база данни
Описание	Проектът се изпълнява от Националната агенция по заетост в партньорство с Министерството на труда и социалната справедливост, Министерството на националното образование и Националната агенция за плащания и социална инспекция Цели: Общата цел на проекта е да се осигурят специализирани мерки за подкрепа като се увеличи броя на регистрираните в публичната служба по заетостта млади хора, които нито учат, нито работят. Резултати: В рамките на проекта във всеки окръг бяха създадени местни интервенционни екипи, състоящи се от експерти по заетостта, социални работници, училищни съветници/училищни медиатори, които имат ролята да подкрепят младите, които нито учат, нито работят, според техните конкретни нужди.
Контакт	https://proiectintespo.ro/contact/

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

Име	Награда за социално въздействие
Целева група	Млади хора
Вид практика	Конкурс / Състезание
Описание	Наградата за социално въздействие е състезание на идеи за социален бизнес и образователна програма за млади хора, които искат да допринесат за промяна в обществото по конструктивен начин. Цели: Мисията на проекта е да насърчава социалното предприемачество сред младите хора на европейско ниво и извън него. Днес проектът присъства в 17 страни в Европа, Азия и Африка. Резултати: В Румъния състезанието се провежда от 2012 г. и се организира от Алтернативния университет, Социалните иновационни решения и Глобални оформители хъб Букурещ (Global Shapers Bucharest Hub), с подкрепата на партньорите от Румънската търговска банка и Енел Румъния. По време на седемте издания, проведени досега, над 2000 млади хора участваха в над 70 работни срещи, организирани в Букурещ, Яш, Клуж-Напока, Тимишоара, Крайова, Сибиу, Плоещ и Констанца. За организаторите тези седем години в цифри означават общо 207 бизнес идеи, от които 21 победители и награди във вид на финансиране за над 23 000 евро.
Контакт	https://romania.socialimpactaward.net/despre/

Име	Румъния стартираща нация , в оперативна програма за човешки капитал, приоритетна ос 3 „Работа за всички“
Целева група	Териториална административна единица/окръжен съвет, териториална административна единица/кметство/местен съвет, звено, подчинено или координирано от орган на местната публична администрация, неправителствен орган с нестопанска цел, търговска камара, държавен университет, доставчик на професионално обучение съгласно Наредба 29/2007 с последващите изменения и допълнения
Вид практика	Покана за неконкурентни проекти, с краен срок за подаване
Описание	Цел: Увеличаване на заетостта чрез подпомагане на неземеделските предприятия в градската зона Методология: Проектите, финансирани по тази програма, работят подобно на схема за предприемачество, в която бенефициентът ще изпълнява ролята на администратор на предприемаческа схема, като отговаря за:

Стр. 42 от 82

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Зона на социална иновация
 ОЗ: Разработване на модел за
 идентифициране на потенциални
 социални предприемачи сред
 целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
 LABOUR AND SOCIAL
 POLICY

	- избор на бизнес планове - подпомагане на изпълнението на бизнес планове - мониторинг по време на периода на устойчивост на подкрепяните предприятия Целият процес на изпълнение на проекта се извършва в съответствие с методологията, установена чрез Спешна наредба 10/2017, одобрена със закон 112/2017 и въз основа на Заповед 692/06.06.2017 г. на Министъра на околната среда, търговията и предприемачеството, както и предоставяне на безвъзмездна помощ и изпълнение на показателите, зададени на ниво проект (как се осъществяват, какви са резултатите от дейността, извършването на плащания и т.н.). Резултати: - 357 подадени проекта - разпределеният бюджет е 109 505 077,23 евро (принос на ЕС и национален принос)
	http://www.fonduri-ue.ro/apeluri/details/2/76/apeluri-pocu-82-3-7-cre%C5%9Ftearea-ocup%C4%83rii-prin-sus%C8%9Binerea-%C3%AEntreprinderilor-cu-profil-non-agricol-din-zona-urban%C4%83

Име	„СОЛИДАР - Подкрепа за укрепване на социалната икономика“⁵⁸
Целева група	Съответните социални предприятия (като крайни бенефициенти на схемата за субекти от социалната икономика) са в съответствие с разпоредбите на Закон № 219/2015 по отношение на социалната икономика, предприятията са независими от публичния сектор и имат за цел да обслужват общия интерес, интересите на общността и/или непатримониалните лични интереси на членовете чрез производството и предлагането на стоки, предоставяне на услуги и/или изпълнение на строителни работи. Тези предприятия допринасят за развитието на местните общности, включително чрез включване на хора от уязвими групи в социални и икономически дейности, улесняващи достъпа до всички ресурси и услуги на общността.
Вид практика	Поканата за проектни предложения е конкурсна покана, със срок за подаване.
Описание	Програмата е иницирана от Министерството на европейските фондове с отпускане на 20 милиона евро от Оперативната програма

⁵⁸ На румънски: „SOLIDAR — Sprijin pentru consolidarea economiei sociale”

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

	за човешки капитал, първата от поредица покани за кандидатстване, посветени на социалната икономика. Поканата за кандидатстване „СОЛИДАР – Подкрепа за укрепване на социалната икономика“: - подкрепя мярка 24.4. „Социално предприемачество“ от интегрирания пакет за намаляване на бедността, стартиран от румънското правителство през февруари 2016 г. - е част от приоритетна ос 4. „Социално включване и борба с бедността“, инвестиционен приоритет 9v. „Насърчаване на социалното предприемачество и професионалната интеграция в социалните предприятия и социалната и солидарна икономика с цел улесняване на достъпа до заетост“. Цел: Укрепване на капацитета на предприятията за социална икономика да оперират по устойчив начин. Методология: През целия период на изпълнение на дейностите по проекта администраторът на схемата за субекти от социалната икономика ще гарантира прозрачността на процеса на подбор на целевата група, който е направен въз основа на ясно дефинирана методология в искането за финансиране (това включва информиране на потенциалните членове на целевата група за дейностите по проекта, извършване на техен собствен избор - на целевата група за курсовете за обучение, съответно на бенефициентите за финансиране за създаване и развитие на социално предприятие - включително методологията за подбор), както и наблюдение на дейността на социалните предприятия, създадени в рамките на проекта (начинът на тяхното изпълнение и резултатите от тяхната дейност, колебанието на тяхната дейност), персонал, наемане и извършване на плащания и др. Схема за субекти от социалната икономика - етапи на изпълнение: - I етап – Подкрепа за създаване на нови социални предприятия - II етап – Изпълнение на бизнес планове и наблюдение на функционирането на социалните предприятия (Очакван) резултат: Увеличаване на броя на субектите на социалната икономика
Контакт	https://www.fonduri-structurale.ro/stiri/17516/pocu-astazi-se-deschide-apelul-de-proiecte-solidar-sprijin-pentru-consolidarea-economiei-sociale

Обединеното кралство на Великобритания и Северна Ирландия

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

**BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY**

Име	АРТХАУЗ Ънлимитид
Целева група	Хората с епилепсия и проблеми със заучаването
Вид практика	Създаване на произведения на изкуството за орнаменти и поздравителни картички
Описание	Цели – да се дадат възможности на хора, които трудно биха намерили работа. АРТХАУЗ Ънлимитид е колектив от художници, живеещи със сложни увреждания от епилепсията и проблеми със заучаването, като всички се нуждаят от различни нива на подкрепа. Художниците работят заедно с инструктори, за да създават произведения на изкуството, които са превърнати в дизайнерски продукти за продажба. Всички произведения на изкуството са резултат от уменията, с които всеки художник участва в предприятието и всеки принос има реална стойност. Методология (методология на дейности, вид дейности и т.н.) - предлагане на чувство за цел лежи в основата на философията на АРТХАУЗ Ънлимитид в съответствие с нашето убеждение, че чувството за истинско уважение подобрява здравето и благополучието. Стремешът е да се предизвикат възприятията и да се създаде по-добро приемане и приобщаване за всички хора, които живеят с увреждания. Резултати - АРТХАУЗ Ънлимитид сега разполага с голяма гама от продаваеми стоки. 100% от приходите се връщат обратно в бизнеса
Контакт	Becky Sheridah, 96 High Street, Godalming, Surrey, GU7 1DW 0044 1483 425273

Име	Глух за глух (Deaf4 Deaf)
Целева група	Тези с увреден слух
Вид практика	Частни консултации/консултации на държавната здравна служба и психотерапия
Описание	Цели - Целта им е да помогнат на хората да получат консултации в предпочитания от тях начин на комуникация. Методология – „Глух за глух“ е екип от съветници за психично здраве и психотерапевти с различни профили. Те също са възприели като своя идеята за помощ за психичното здраве на глухите. Резултати - успешен бизнес план, носител на награда на фондация Леонард Чешир (Leonard Cheshire) за социално предприятие, създаден от човек с увреждане.

Стр. 45 от 82

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

Контакт	Deaf4Deaf House, Pembroke Avenue, Hershams, Walton-on-Thames, KT12 4NT Телефон: 07539 877357 & Текст: 07736 835445 Мейл: simon.lloyd@deaf4deaf.com

Име	Ади достъп
Целева група	Хора с проблеми със зрението, създадено от Стив Холиър, който е с увредено зрение и е директор на научните изследвания
Вид практика	Научни изследвания и разработки
Описание	Цели - Техният настоящ продукт „Съквртирант“ предлага решение за 39 милиона незрящи хора по света, когато трябва да използват обществено достъпни тоалетни за хора с увреждания. Методология - Целта на бизнеса е да разработи и произведе продукти, които дават възможност на незрящи и хора с увредено зрение по целия свят да живеят живота си с достойнство и независимост. Постига това, като събират възможно най-много специалисти от дадена област: уеб дизайн и разработка, счетоводство, консултации по човешки ресурси, копирайтъри и юридически услуги, като всички са базирани в Корнуол. Резултати - победители в наградата на ЮКЕЙ Стелиос (UK Stelios)
Контакт	Телефон: +44 (0)330 0881805 мейл: info@adiaccess.co.uk Penstraze Business Centre, Truro, Cornwall, TR4 8PN

Име	Четвърта стена
Целева група	Млади хора
Вид практика	«Четвърта стена» е доставчик на обучение със социална насоченост, който използва театъра и изкуствата, за да развие уменията на младите хора на възраст 5-25 години и да създаде социална промяна по време на процеса.
Описание	Цели - Развиване на уменията на младите хора Методология – провеждане на социално ориентирани театрални ателиета с млади хора. Те провеждат забавни и достъпни програми, които използват театъра и изкуствата, всичко с цел подобряване на хората и техните общности, както и повишаване на осведомеността за важни социални проблеми. В миналото те са изследвали тормоза, престъпленията с хладно

Зона на социална иновация
 ОЗ: Разработване на модел за
 идентифициране на потенциални
 социални предприемачи сред
 целевата група

	оръжие, сближаването между поколенията и други. След като измислят сценарии, те провеждат показни представления и изпълняват вечерни представления, даващи на членовете възможност да споделят своите идеи за представления. Предоставяне на иновативно обучение. Те се фокусират както върху разработването на ключови умения, свързани с представянето на сцена, като увереност, креативно и критично мислене, така и междуличностни умения, както и програми, които дават възможност на младите хора да измислят, създават и ръководят свои собствени театрални групи и работилници. В миналото са се провеждали обучения за бизнес клиенти, чираци, студенти и новонает персонал. Резултати - Многократни носители на награди за социални предприятия Непрекъснати възможности за младите хора да се запознаят с театъра
Контакт	daniel@fourthwalltheatre.co.uk

Име	Фирмата за сапун (основана от „Clarity employment“ за незрящи хора)
Целева група	Хора с увреждания
Вид практика	Производители на продукти за баня
Описание	Цели – базирани в Източен Лондон, колекциите на „Фирмата за сапун“ са създадени във Великобритания от хора, които са слепи или в друго неравностойно положение. Методология – производство и дистрибуция на продукти Резултати – успешен бизнес модел, национален маркетинг, над 100 служители
Контакт	Unit 7 Highams Park Industrial Estate, Jubilee Ave, Highams Park, London E4 9JD

ИСПАНИЯ

Следващите добри практики бяха избрани като примери за различни видове организации със значително , важно присъствие в областта на СП в Испания. Въпреки нарастващото им значение за стимулиране на новите СП, за съжаление те не проявяват ясен интерес да публикуват въздействието на своята работа (т.е. краткосрочен, средносрочен и дългосрочен успех на

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

**BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY**

новите СП по отношение на оцеляването, социалното и икономическото въздействие, създаване на работа ...).

Име	АШОКА (ASHOKA)
Целева група	Социални предприемачи
Вид практика	Ашока избира хора с текущи идеи и проекти със социално въздействие, за да им предостави техническа помощ.
Описание	Цели: Избор на социални предприемачи Методология: След като човекът се свърже с Ашока, тази компания подбира човека и проекта въз основа на критерии за новост, осъществимост и потенциално социално въздействие. Резултати: Ашока е международна компания със значителни резултати в различни страни. Само в Европа компанията твърди, че е подкрепила над 500 СП.
Контакт	https://spain.ashoka.org/

Име	Община Мадрид (регионалното правителство на Мадрид)
Целева група	- Лица, заинтересовани от създаване на нови дружества, които да работят в сферата на социалната икономика. - Компании за социалната икономика, заинтересовани от наемане на нови работници сред безработни или лица с увреждания.
Вид практика	Подкрепа чрез финансиране, техническа помощ.
Описание	Цели: Насърчаване на нови работни места чрез стратегии на СП в социалната икономика Методология: Социалните предприемачи могат да се запознаят с тези публични програми чрез своите бюра за безработица или дружества за въвеждане. Резултати. Не са оповестени
Контакт	http://www.comunidad.madrid/servicios/empleo/ayudas-autonomos-emprendedores-entidades-economia-social#fomento-emprendimiento-colectivo

Име	Европейски университет / Банка Сантандер

Зона на социална иновация
 ОЗ: Разработване на модел за
 идентифициране на потенциални
 социални предприемачи сред
 целевата група

**BALKAN INSTITUTE FOR
 LABOUR AND SOCIAL
 POLICY**

Целева група	Млади социални предприемачи
Вид практика	Техническа помощ, награди.
Описание	Цели: Включване на нови социални предприемачи в техните програми Методология: Дигитален маркетинг Резултати: Над 10 години подкрепа за СП.
Контакт	https://www.santander.com/csgs/Satellite/CFWCSancomQP01/es_ES/Corporativo/Sala-de-comunicacion/2018/09/24/Banco-Santander-respalda-el-emprendimiento-social-en-la-X-edicion-de-los-Premios-JES-de-la-Universidad-Europea.html

Име	Социално предприятие Испания
Целева група	социални предприемачи
Вид практика	Програма за социални предприемачи. Програма за обучение на социални предприемачи. Идентифицира и ангажира участниците с онлайн маркетинг.
Описание	Цели: Откриване и ангажиране на хората със социални идеи, на които да помогнат да създадат нови компании в сферата на социалната икономика. Методология: Дигитален маркетинг, информационни дни. Резултати
Контакт	https://socialenterprise.es/trabajo-empresas-sociales/

Име	„Ю ен ел ти ди“ Испания
Целева група	социални предприемачи
Вид практика	Ангажират социални предприемачи чрез дигитален маркетинг в програми като например „Gamechangers“.
Описание	Цели: Избор на стартъпи със социално или екологично въздействие. Методология: Избор на текущи проекти с критерии за осъществимост, иновации и социално въздействие. Резултати: Според компанията, тя постигна 100% успех в

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

	предоставянето на подкрепа на повече от 70 стартапи в Испания.
Контакт	https://www.unltdspain.org/

Име	КРЕАС (CREAS)
Целева група	социални предприемачи, а също и корпорации, заинтересовани от инвестиции със социално и екологично въздействие.
Вид практика	Използва се стратегия за привличане на инвестиции, като предлага техническа подкрепа за насочване на капитал към успешни социални предприемачи, използвайки стабилни методологии за оценка.
Описание	Цели: Осигуряване на капитал за предприятия със социално и екологично въздействие Методология: Дигитален маркетинг, показващ добра професионална специализирана експертиза в инвестициите в социалното предприемачество. Резултати
Контакт	http://www.creas.org.es/

Име	„Шип то би“ (Ship2B)
Целева група	Стартапи в здравеопазването, околната среда и социалните предприятия.
Вид практика	Използва се дигитален маркетинг, за да се ангажират съществуващите стартапи в програми за ускоряване.
Описание	Цели: Ускорение на стартапи за увеличаване на успеха Методология: Дигитален маркетинг, показващ солидна професионална специализирана експертиза за инвестиции в социално и екологично предприемачество. Резултати: 137 ускорени стартапа, събрани 30 милиона евро.
Контакт	https://www.ship2b.org/

Австрия

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

В Австрия няма примери за добри практики, насочени към нашата целева група. Освен това няма усилия за идентифициране на хора, които биха могли да бъдат социални предприемачи. Съществуващите програми в Австрия просто са насочени към хора, които вече имат представа за „социално“ предприемачество. Затова по-долу ще опишем само два примера за добри практики в Австрия. Както беше споменато, няма организация, която да се фокусира именно върху идентифицирането на социалните предприемачи в целевата група. Една организация (Ашока Австрия) се фокусира върху идентифицирането, избора, активирането и подкрепянето на социални предприемачи, и друг пример включва подкрепа на хора с увреждания, които искат да създадат (социално) предприятие и по някакъв начин ги подбират.

Име	Ашока Австрия
Целева група	Професионалисти и лидери от всички сектори. Минимални изисквания: Желанието да станете духовен лидер и да осъществите промяна
Вид практика	Създаване на мрежа от хора, които искат да осъществят промяна.
Описание	Цели: хората, които решават най-належащите проблеми на обществото с предприемаческия си дух. Те предлагат иновативни решения с цел революция в цял сектор на обществото. Социалните предприемачи стимулират промяната и подготвят нашето общество за бъдещето. Те не възприемат себе си като алтернативи на програмите за социално подпомагане, а по-скоро като подмладяваща сила в рамките на тази система. Методология: оценка и подбор на стипендианти на Ашока; подкрепа за стипендианти чрез тригодишна стипендия, консултации и финансова подкрепа (партньор, който работи без заплащане (<i>pro bono</i>)) Резултати: 3600+ Ашока стипендианти в над 80 страни
Контакт	http://ashoka-cee.org/austria/

Име	Бизнес инкубатор за хора с увреждания (Chance.at)
Целева група	Хора с увреждания, в депресия от прекомерна работа, умствени увреждания, хронични заболявания, слухови или зрителни увреждания, нарушено движение и др.
Вид практика	Съвети и поддръжка в стартиращата фаза

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

Описание	Цели: мотивиране на хората с увреждания да започнат бизнес Методология: съвети и поддръжка Резултати: създаване на компания
Контакт	www.chance.at/

Франция

Име	Комплект материали за осъзнаване на социалното предприемачество
Целева група	Всички видове: социални предприемачи, учители, професионалисти от социалната и солидарната икономика и всички участници, които водят кампания за повишаване на осведомеността относно социалното предприемачество. Този инструмент е създаден за хората, която познават социалното предприемачество
Вид практика	Семинар за повишаване на осведомеността относно социалното предприемачество
Описание	Този безплатен за употреба инструмент е обучителен модул, който трае около 1 час. Той има за цел да обясни какво е социалното предприемачество и как то може да бъде отговор на социални и обществени проблеми, с които може да се сблъскаме. Той също така обяснява всички принципи. На второ място, инструментът има примери за социални предприемачи, които да бъдат показани на аудиторията. АВИСЕ (AVISE), които са разработили инструмента, съветват обучаващия да покани социален предприемач да разкаже своята история и да обмени опит с публиката.
Контакт	АВИСЕ, contact@avise.org . https://www.avise.org/ressources/le-kit-de-sensibilisation-a-lentrepreneuriat-social

Име	Работни семинари „Живей за добро“
Целева група	Насочени са към младите хора от 18 до 29 години, които искат да създадат социални предприятия в цяла Франция.

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

Вид практика	Въвеждащи работни семинари, за да представите вашия социален стартъп
Описание	1. Да се даде възможност на младите хора да открият социалното предприемачество и възможностите, които то може да предложи. 2. Семинари с променлива продължителност с 4 етапа: Откриване на модела на социалното предприятие, примери на млади хора, които са инвестирани в този сектор, разглеждане и симулиране на проекти за социално въздействие.
Контакт	„Живей за добро“, info@live-for-good.org .

Име	Мобилизация на РЕК (REC): Да мобилизираме гимназистите за предприемачеството на утрешния ден
Целева група	Младежи на възраст от 15 до 20 години, обучаващи се в технологични или професионални области в приоритетни гимназии (млади неактивни)
Вид практика	Работни семинари за повишаване на осведомеността СП
Описание	1. Да накараме студентите от този тип курсове да открият възможностите, които предлага социалната и солидарна икономика и да видят как работи професионалната среда 2. 6 сесии за обсъждане и изграждане на проект около социалната и солидарна икономика или медиите.
Контакт	Контакт: contact@rec-innovation.org Телефон: +33 1 84 17 53 42

Име	Първи стъпки в обучението на предприемачество с въздействие
Целева група	Всеки, който иска да открие предприемачеството или желае да придаде смисъл на своя бизнес проект.
Вид практика	Колективен работен семинар в рамките на един ден
Описание	1. Да се въведе социалното предприемачество, да се развият и консолидират идеите за въздействие върху предприемачеството сред участниците

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

**BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY**

	2. Еднодневен колективен работен семинар, състоящ се от представяне на предприемаческата среда, примери от социални предприемачи и сесия за мозъчна атака за обмисляне върху проекти.
Контакт	contact@lescanaux.paris

Име	Онлайн конференция „Социален предприемач: Ами ако бяхте вие?“
Целева група	Всеки, който иска да открие социалното предприемачество
Вид практика	Онлайн конференция за социалното предприемачество
Описание	1. Да се въведе социалното предприемачество чрез конкретни примери 2. Едночасова конференция, организирана от специалист по социално предприемачество с възможност да се задават и да се отговаря на въпроси в реално време.
Контакт	webinaire@avise.org

Име	МООС „Да стана предприемач на промяната“
Целева група	Всеки, който иска да има положително въздействие върху обществото, но който не знае как да действа.
Вид практика	Онлайн лекция за социалното предприемачество
Описание	1. Помощ за хората, които искат да започнат положителен проект, да намерят своя път и как да го направят. 2. 35-часов онлайн курс, състоящ се от видеоклипове, представени от професионалисти и учители, и викторини за проверка на знанията.
Контакт	https://www.coursera.org/learn/entrepreneur-changement

2. ИНСТРУМЕНТИ ЗА АКТИВАЦИЯ И МОТИВАЦИЯ - според спецификите на страните партньори от консорциума

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

2.1. Национални традиционни практики за активирание и мотивация

Инструментите за мотивация и активирание често се свързват с инструментите за идентификация – организациите, целите и т.н.

Във всички страни на партньорството подобни видове институции и организации участват в процесите на активирание и мотивация.

Това са **публични институции** като министерства/ведомства – България (Министерство на труда и социалната политика), Испания (ЕС, национални, регионални, местни власти), Обединеното кралство (Министерството на медийната култура и спорта, както и Министерството на бизнеса, предприемачеството и индустриална стратегия), Австрия (федералното правителство), Франция.

Големи, средни и малки НПО, които целят нестопанско въздействие. В Испания основен традиционен популяризатор на социални проекти е била Католическата църква, която създава големи неправителствени организации (като Каритас) с важни социални, насочени към благотворителността национални програми. В Обединеното кралство, „Ю ел ти ди“ и „Социално предприятие Великобритания“ са две от най-значимите организации - „Ю ел ти ди“ е фондацията за социални предприемачи във Великобритания, която предлага финансиране на стартиращи предприятия срещу дял в собствеността и индивидуална подкрепа и осигурява подкрепа на хората чрез конкурентен процес, докато „Социално предприятие Великобритания“ е организация, базирана на членство, която извършва проучвания и изготвя ръководства, които ви превеждат през необходимите стъпки за стартиране на социално предприятие, а също така предлага казуси и модели за подражание. Във Франция **Движението на социални предприемачи** през 2010 г., „Има смисъл“ (Make Sense) или „Клубът за социални предприемачи“ стартираха инициативи, които позволяват на предприемачите да се срещат и по този начин да се мотивират взаимно, като работят заедно около еднакви ценности.

Инкубаторите/ускорителите замислят нови социални предприемачески проекти - във Франция кошерите и инкубаторите на ССИ са създадени и се управляват или от асоциация, кооперативи, местни власти, или микс, с цел да се подпомогнат ръководителите на проекти в работата на техните компании.

Големи частни корпорации, които в рамките на стратегиите за КСО могат да стартират програми, насочени към развитие на човешките ресурси, подкрепа на местната общност, опазване на околната среда и др.

Компании, които имат за цел да създадат нови работни места в нововъзникващите пазари на труда, като тези за социални предприемачи.

Нови МСП (главно стартиращи и новоотделили се компании), насочени към социалната икономика с иновативни проекти.

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

Бумът на всички тези организации и инициативи изгражда важни „екосистеми“ в социалните предприемачество, които се сливат с областта на социалните иновации, за да осигурят широко разпространение на социалната икономика на местно и регионално равнище в цялата страна

Обичайната подкрепа, получавана от социалните предприемачи, е (i) техническа помощ за оформяне на идеите на социалните предприемачи в изпълними проекти, (ii) насочване на социалните предприемачи в различни финансови източници (безвъзмездни средства, заеми с ниска лихва, инвестиционни институции и др.), и (iii) предоставяне на собствена програма за финансова подкрепа.

Има инициативи и пакети за подкрепа, насочени към различни целеви групи:

- при млади хора – „Помощ за ново предприятие“ (New Enterprise Allowance) - предоставено от правителството на Обединеното кралство, но администрирано от „Център за работа плюс“ (JobCentre Plus) с цел бъдещи предприемачи на възраст 18 и повече години, които получават обезщетения (помощи за търсещи работа, универсален кредит или помощ за заетост и подкрепа), в Австрия австрийското федерално правителство реши, че всички младежи до 18-годишна възраст са длъжни да продължат образованието си и след задължителното училищно образование;

- при хора с увреждания - същият пакет „Помощ за ново предприятие“ във Великобритания предоставя помощ на дългосрочно болни и хора с увреждания, получаващи подпомагане на доходите, в Австрия важен етап от закона за равенство е „Пакетът за равенство на хората с увреждания“, който включва забрана за дискриминация срещу хората с увреждания в различни области на живота като „Закон за заетостта на хората с увреждания“ или професионална рехабилитация;

- на млади и самотни родители – отново „Помощ за ново предприятие“ предоставя помощ на самотните родители във Великобритания, в Австрия има (i) консултативни центрове за самотни родители, мъже и жени; (ii) „Приют за жени“, (iii) „Детски заведения“.

Докато вероятно ще има повече нужда от проекти за социално въздействие, парадоксално е, че може да има по-малко възможности за социални предприемачи.

Във Франция има интересна алтернативна идея да мотивира социалните предприемачи да създадат своя бизнес, наречен „хакатон“, който събира потенциални предприемачи и експерти за 24 часа или 48 часа, за да могат социалните предприемачи да развият своите идеи с помощта на експерт, да задават въпроси, да обменят и насочват своите идеи към инвеститори и дарители.

Европейският социален фонд (2014-2020 г.) помага за финансиране на проекти, насочени към подкрепа за СП чрез „Развитие на СП“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ в България, като Върви нагоре (Go'Up) в Бургундия и **обучението за първите стъпки за въздействие върху предприемачеството** или **Социален старт Starter** във Франция.

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

2.2. Подбор и използване на изследователски методи за активиране и мотивация

2.2.1 Събиране на информация за избрани инструменти

Съществуват редица инструменти за събиране на информация относно това как да се мотивират и активират съществуващи и потенциални предприемачи - срещи, интервюта, дискусия с представители на целевите групи, преглед на съществуващото законодателство и др.

Информация може да бъде получена от публични и/или частни организации, популяризиращи СП, които събират заявленията на лицата, представящи своите кандидатури за достъп до техническите програми, обучения и/или финансиране (Испания). Това се основава на искането на организацията кандидатите да предоставят информация, позволяваща оценка на:

- способностите, капацитета, мотивацията и капацитета (постоянство, ентузиазъм, инициативност, задълбочени познания в областта, лидерство ...) на кандидата;
- социалните нужди и проблеми, адресирани от кандидата, с конкретни данни и показатели относно обхвата на проблема;
- икономическа осъществимост и устойчивост;
- финансови и технически ресурси;
- новост, креативност на предложението.

В някои случаи информацията се събира, като се използват съществуващите европейски и национални данни, като се използва академичен подход (България, Обединеното кралство). Данните бяха събрани и от ключови организации като „Ю ел ти ди“ (Обединеното кралство). Същият подход се използва, когато се преразглежда законодателство, свързано със създаването, дейностите и финансите на социалните предприемачи (България, Обединеното кралство).

Специфични публични институции, работещи със социални предприемачи, наред с други, напр. ББРЗ (BBRZ) в Австрия, може да бъдат интервюирани относно потенциални СП.

2.2.2 Представяне на информацията

Най-популярните начини за представяне на информация за мотивацията и активирането на социалните предприемачи са или да се структурират в бази данни и/или списъци или да се представят на подходящи уебсайтове. Тези уебсайтове принадлежат най-вече на НПО, които ще популяризират проектите за СП (Испания). Разпространяването на подбрани проекти за СП е играе основна роля, за да бъдат тези програми за СП привлекателни за новите социални предприемачи и за инвестиращите корпорации.

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

Уебсайтовете на държавните институции се използват и за представяне на подходяща информация за СП – уебсайтове на Службата за национална статистика, Министерство за цифрова, култура, медии и спорт, Министерство за бизнес, предприемачество и индустриална стратегия, Британски Съвет (Обединеното кралство).

Много полезен начин за представяне на информация е в различни изследвания, доклади и справочници (Ръководство за картографиране на социалното предприятие, Лондон: Министерство на търговията и индустрията (Тисдейл, Лайън и Бадлок, 2013 г.), изследване на „Индустриални факти и прогнози“ 2005 г. „Проучване на социалните предприятия в Обединеното кралство, Лондон: Услуги за малкия бизнес“, доклад „Социално предприятие: тенденции на пазара“ 2017 г, поръчан от МЦКМС и МБЕИС, Обединеното кралство.

Преглед на уеб страниците и даване на примери за добри практики и мрежови организации, които подкрепят социални предприемачи и упражнения за самосъзнание, също са добър начин за представяне на информация (Австрия).

Във Франция по-голямата част от информацията се предоставя в социалните медии или на уебсайта на инициативите. Те също провеждат срещи и събития за повишаване на осведомеността. Инкубаторите имат списък и презентация на успешни социални предприемачи, на които са помогнали.

2.2.3 Трудности при прилагането на методите

Основните трудности, които могат да се сблъскат с дейността по мотивиране и активиране на съществуващи и потенциални социални предприемачи са:

1. Икономическите рискове, съществуващи в съответната бизнес среда (България);
2. Методите за ангажиране на лица в програмите за СП, базирани на системи за търсене (тоест програмата изчаква заинтересованият кандидат да се свърже и кандидатства за нея) може да изключват различни потенциални социални предприемачи с интересни качества, но които нямат способността, знанията или бизнес културата за успешен достъп до тези програми (Испания);
3. Несигурност на данните, с които хората, които подкрепят, СП работят, т.е. данните не посочват изрично целевите групи (Обединеното кралство);
4. Нежеланието на държавните институции и организациите и съветниците на целевите групи да ги подкрепят по този път - публична служба по заетостта, доставчици на услуги и др. (Австрия);
5. Липсата на фокус върху някои специфични целеви групи - хора с увреждания, млади неактивни хора и самотни родители - инициативите, отнасящи се до тези групи, са най-вече да

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

им помогнат да намерят работа и не насърчават изрично социалното предприемачество (Франция);

6. Несъответствието в оценката на СП по отношение на количеството и качеството, което може да попречи на успеха на начинанието (Испания);

7. Разминаването между мотивацията и компетентността на потенциалните социални предприемачи - на силно мотивираните хора може да липсват основни компетенции на (социалното) предприемачество и обратно (България, Австрия);

8. Социалните предприемачи често са блокирани от технологични проблеми, които са лесни за решаване и по този начин се отклоняват от основната им мисия (Франция).

2.3. Примери за добри практики на инструменти за активиране и мотивация

Bulgaria

Име	Обществена пералня „Зелена“
Целева група	Хора с психически увреждания
Вид практика	Обучение и осигуряване на заетост на хора с психически увреждания
Описание	1. Цели - помощ в социалната интеграция на хората с психически проблеми 2. Методология - професионално обучение и подкрепена заетост + модул за търсене на работа, подпомагащ хората да направят добра оценка на компетенциите и способностите си за работа, да преговарят с работодатели 3. Резултати - повече от 10 компании и организации са редовни клиенти на пералнята, приходите се реинвестират за постигане на социален ефект
Контакт	https://socialenterprise.bg/obstestvena-peralnya-zelena maya@bcause.bg ; (+359 2) 981 1901, 987 1574

Име	Светът на Мария
Целева група	Хора с интелектуални затруднения
Вид практика	Подкрепена заетост за хора с интелектуални затруднения
Описание	1. Цели - подпомагане на социалната интеграция на хората с интелектуални затруднения

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

**BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY**

	2. Методология - предоставя уникални предмети, изработени в «Дневния център на света», произведени в работилница „Светове” - осигурява кетъринг от защитеното кафене - използва се мястото за корпоративни събития 3. Резултати Организацията е популярна в София и много организации използват техните услуги и/или ги канят на много събития
Контакт	http://www.mariasworld.org/ (+359-2) 423 9740; +359-882 663 665 office@mariasworld.org

Име	Градско село
Целева група	млади хора от селските райони
Вид практика	Създаване на заетост чрез производство на плодове, зеленчуци и традиционни готвени ястия
Описание	1. Цели - да се помогне на младите безработни да имат работа, запазвайки старите традиции в производството на храни 2. Методология – свързване на селските производители и градските потребители в опит да се спаси традиционното производство на храни, като го насърчава сред потребителите в градовете 3. Резултати - 2 физически магазина плюс онлайн поръчки
Контакт	http://gradskoselo.bg

Име	НОРe SOAP
Целева група	млади хора, които поради някои свои специфични характеристики не могат да постигнат успех на пазара на труда
Вид практика	млади хора произвеждат ръчно изработени сапуни - идеални подаръци за различни поводи - фирмени събития или лично празненство
Описание	1. Цели - осигуряване на продуктивна дейност на младите хора в неравностойно положение и генериране на средства в подкрепа на програмата „Дом на възможностите“ 2. Методология - процесът включва няколко прости операции, подходящи за интелектуалните и физическите способности на

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

**BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY**

	младите хора в програма „Дом на възможностите“. Комбинацията от креативност и рутинна последователност на операциите помага да се насърчат техните психо-социални умения и работни навици в сигурна среда. Сапунът е направен от готова за употреба основа, аромати и оцветители, които отговарят на всички регулаторни изисквания за качество и хигиена
Контакт	www.fscibulgaria.org/en/social-entrepreneurship/soaps-workshop office@fscibulgaria.org

Име	Българска хранителна банка
Целева група	Уязвими хора, включително хора с увреждания
Вид практика	Спасяване и използване на храна за уязвими групи
Описание	1. Цели - да имат екологично въздействие чрез спасяване на храна (670 000 тона храна се изхвърлят в България) и да се помогне на уязвимите групи (1,5 милиона души в България живеят в бедност или страдат от недостиг на храна) 2. Методология - доброволците помагат в събирането и сортирането на храни с кратък срок на годност и осигуряването на храна в домове за сираци и домове за възрастни хора 3. Резултати - всеки ден се спасява 1 тон храна
Контакт	www.bgfoodbank.org

Румъния

Име	Минимис помощ „Развитие на социалната икономика“⁵⁹
Целева група	Структурите на социалната икономика, създадени и/или разработени в рамките на проект, финансиран по секторната оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2007-2013 г.“, Приоритетна ос 6 „Насърчаване на социалното включване“, Основна област на интервенция 6.1 „Развитие на социалната икономика“
Вид практика	Помощ, отпусната на предприятие, в период от 3 последователни фискални години, която не надвишава стойността от 200 000 евро.
Описание	Прозрачна схема за секторната оперативна програма Развитие на човешките ресурси 2007-2013 (POS DRU 2007-2013), Приоритетна ос 6 „Насърчаване на социалното включване“, Основна област на

⁵⁹ Румънски превод: Ajutor de minimis "Dezvoltarea economiei sociale"

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

	интервенция 6.1 „Развитие на социалната икономика“. 1. Цели: развитие на структурите на социалната икономика - развитие и насърчаване на дейности и услуги за генериране на доход и насърчаване на социалната икономика (кооперативи, дружества за социално включване, фондации, асоциации и др., доброволни организации и други организации с нестопанска цел) като гъвкав инструмент и устойчив за икономическо развитие и създаване на работни места на регионално и местно ниво. 2. Методика: 3. Резултати: Подкрепа, предоставяна на социално изключени лица или лица, изложени на риск от социално изключване, за интегриране или реинтеграция в пазара на труда, в структурите на социалната икономика и/или в конвенционалната икономика.
Контакт	http://www.ajutordestat.ro/documente/scheme_docs/303_Economie%20sociala%202014.pdf

Име	Професионално обучение / развитие на професионални умения⁶⁰
Целева група	Структури на социалната икономика
Вид практика	Професионално обучение. Акредитирани курсове
Описание	Допустима дейност в рамките на финансираните проекти: Предоставяне на услуги за професионално обучение на хора от уязвими групи (жени и млади хора, хора с увреждания, неквалифицирани работници и хора, изложени на риск от социално изключване.) 1. Цели: Увеличаване на броя на работещите, които се възползват от стандартни инструменти, методи, практики и др. за управление на човешките ресурси и подобрени условия на труд с цел адаптиране на дейността към динамиката на икономическите сектори. Разработване на програми за обучение (в областта на социалното включване и социалната икономика) както за специалистите, участващи в системата на социалните услуги (социални работници, лични асистенти, асистенти в общността, семейни медиатори, здравни медиатори, асистенти на майки, персонал от институциите

⁶⁰ trad ro: Formare profesionala. Dezvoltarea competentelor profesionale

Зона на социална иновация
 ОЗ: Разработване на модел за
 идентифициране на потенциални
 социални предприемачи сред
 целевата група

**BALKAN INSTITUTE FOR
 LABOUR AND SOCIAL
 POLICY**

	за настаняване) и за работниците в структурите на социалната икономика. 2. Методология: - Организиране и провеждане на програми за професионално обучение за мениджърски и/или бизнес коучинг дейности и/или „работни семинари“, „семинари“, „конференции“, „лекции“, „информационни събития“, курсове, акредитирани от Института за управление на проекти, „мини МБА“ курсове (магистър по бизнес администрация); - Организиране и провеждане на програми за професионално обучение на служители от отдели за човешки ресурси и/или дейности като „работни семинари“, „семинари“, „конференции“, „лекции“, „информационни събития“
Контакт	http://old.fonduri-ue.ro/posdru/images/doc2014/gs168f.pdf

Име	Социален етикет и социални предприятия за включване ⁶¹
Целева група	Социални предприятия
Вид практика	Сертифициране // Социално етикетирание
Описание	Социалният етикет е формата на сертифициране на социалните предприятия за включване, за да се признае техният пряк принос за постигането на общия интерес и/или за подобряване на положението на уязвимата група. Социалното предприятие за включване е социално предприятие, което: a) постоянно има най-малко 30% от зетия персонал, принадлежащ към уязвимата група, така че натрупаното работно време на тези служители представлява 30% от общото работно време на всички служители; b) има за цел да се бори срещу изключването, дискриминацията и безработицата чрез социално-професионално включване на хора в неравностойно положение. 1. Цели: Удостоверяване на статута на социалното предприятие за включване 2. Методология: Социалният етикет включва: - сертификат, удостоверяващ статута на социалното предприятие

⁶¹ trad ro: Marca sociala& intreprinderile de insertie

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

	за включване; - специфичен елемент на визуална идентичност, който задължително се прилага за реализираните продукти или за извършените работи или за документите, които доказват предоставянето на услуга. За да получат социалния знак, удостоверяващ статута на социалното предприятие на включване, социалните предприятия кандидатстват за социалната марка въз основа на конкретна процедура. Социалният етикет включва сертификата, удостоверяващ статута на социалното предприятие за включване, с валидност 3 години от датата на издаване, както и специфичния елемент на визуална идентичност, който задължително се прилага за изработените продукти или за изпълнените работи или документите, които доказват предоставянето на услуга. Инструкциите за използване на специфичния идентификационен елемент са посочени в ръководството за визуална идентичност в съответствие с Заповед №. 1986 г. от 04.10.2016 г. на Министъра труда, семейството, социалната защита и възрастните хора. 3. Резултати: Въз основа на този статут на социалните предприятия за сключване се разрешават предимствата, предоставени съгласно закона (ползване на площи и/или земи в публичната собственост, подкрепа при популяризиране на продуктите, реализирани и/или предоставени, подкрепа за предоставените услуги или за извършените в общността работи, както и за идентифициране на някои пазари за тяхната продажба, освобождаване от данъци)
Контакт	http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/Munca/2016/2016-10-21-Ghid-economie-sociala.pdf

Име	Включени са нови професии в Регистъра на професиите: - социален предприемач - мениджър на социални предприятия - специалист по социална икономика
Целева група	Структури на социалната икономика
Вид практика	Анализ на заетостта и разработване на стандарти за заетост
Описание	1. Цели: Развитие на институционалната рамка на социалната икономика 2. Методология: Съгласно предоставената методология, разработването на всеки професионален стандарт включва

Стр. 64 от 82

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

	професионален анализ и няколко етапа на неговото утвърждаване. В този процес трябва да бъдат включени лица със съответната професия, съответните работодатели в областта, евентуално обучители в съответната област. Валидирането се осъществява от секторния комитет, сформиран от представители на профсъюзи, работодатели и други заинтересовани страни. Стандартите са интересни както за обучители, които искат да акредитират курсове за обучение в областта на социалната икономика (предприемач по социална икономика, мениджър на социални предприятия и специалист по социална икономика), така и за бенефициентите на проектите, финансирани по програми на европейските фондове. 3. Резултати: Повишаване на видимостта на организациите, които предоставят социални услуги и се опитват да повишат информираността за факторите, участващи в областта на СП; Адаптация към пазара на труда..
Контакт	http://www.ies.org.ro/info-stiri/vrs/IDstire/204/t/ocupatii-noi-in-domeniul-economiei-socia

Обединеното кралство на Великобритания и Северна Ирландия

Има малко проучвания за мотивациите на социалните предприемачи и наличните изследвания са направени за множество различни страни, без Великобритания. Лондон (2010 г.)⁶² твърди, че „мотивацията на лидерите на социални предприятия е функция на тяхната убеденост, самоувереност и отвореност към света“. Друга силна мотивация е да се промени и да се помогне на общностите (Галера и Борзага (Galera & Borzaga), 2009 г.⁶³; Ренко (Renko), 2012 г.⁶⁴). Силните социални ценности означават, че хората не обичат да виждат страдания и ще работят усилено, за да видят, че това, което правят, има значение. Уилямс и Надин (Williams and Nadin 2012 г.⁶⁵) предполагат, че силната етика е склонна да се създава у хора, израсли в определени лишения, и по този начин с личен опит и разбиране за това, от каква помощ има нужда.

Мотивацията е разделена на два различни типа, вътрешна мотивация и външна мотивация. Вътрешната мотивация е в основата на социалните ценности на предприемача, докато

⁶² London, M. (2010). Understanding social advocacy. Journal of Management Development, 29(3), 224-245

⁶³ Giulia_Galera_Carlo_Borzaga, Social enterprise: An international overview of its conceptual evolution and legal implementation, Social Enterprise Journal, 13 November 2009

⁶⁴ Maija Renko, Early Challenges of Nascent Social Entrepreneurs, Entrepreneurship Theory and Practice, 37(5), 1045-1069, 2013

⁶⁵ Williams, Colin and Nadin, Sara, Entrepreneurship in the Informal Economy: Commercial or Social Entrepreneurs? International Entrepreneurship and Management Journal, (2012) Vol. 8 No.3, pp. 309-324.

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

**BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY**

външната мотивация се основава на дейностите на предприемача, включително бизнес модела, причината (причина за възникване), разпознаване на възможности, самомотивация, мрежа, лична награда, начин на живот и не-финансови интереси.

Име	Бокс срещу престъпност (Box up crime)
Целева група	Млади хора, лишени от свобода
Вид практика	Замислена от човек, който е бил мотивиран от проблеми с полицията като по-млад човек, тази практика е създадена, за да помогне на други млади хора да стоят далеч от наркотиците и престъпността. Използването на бокса и други спортове цели да вдъхновява, ангажира и мотивира младите хора.
Описание	1. Цели – да помогне на младите хора да развият отношения с другите, а също и да работят с училищата 2. Методика – работни семинари, спортни младежки клубове, коучинг, наставничество и консултации 3. Резултати – намаляване на престъпността в местната общност
Контакт	0044 208517 4446, www.boxupcrime.org info@boxupcrime.org

Име	Cracked It
Целева група	Млади хора, които чувстват, че нямат друг избор освен живот, свързан с престъпност
Вид практика	Създадена за да използва ремонта на смарт телефони, за да развият, обучават и наставяват младите хора да станат висококвалифицирани, да имат възможността да преминат към по-широките пазари на труда на социалните предприятия. Мотивационен фактор - пропилян живот, висока престъпност
Описание	1. Цели - създаване на печелившо социално предприятие с добре обучени лица, които няма да изпитват нужда да се върнат към престъпността, както и да се насочат към по-широкото разбиране за СП или към външния пазар на труда 2. Методология - труден подход с любов, високи стандарти, без извинения, водещи до овластяване, основани на съпричастен подход 3. Резултати - висококвалифицираната работна сила дава възможност за преминаване към собствено социално предприятие, печалба, която се реинвестира в работа на терен с целевата група.

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

Контакт	167A East India dock Road London E14 0EA, hello@crackedit.org

Име	Глави над вълните
Целева група	Млади хора с психични заболявания
Вид практика	Това е уеб-базирана услуга за млади хора на възраст 11-25 години, които са склонни да се самонаранят. Мотивационен фактор - и двамата основатели са знаели от личен опит за самонараняването и депресията. Също така са разработили печеливша линия за облекло, подпомагаща програмите.
Описание	1. Цели - Да се помогне младите хора да спрат да се самонараняват и да накарат хората да се говори по проблема. Да се помогне за създаването на положителни нагласи в обществото и за младите хора 2. Методология - създаване на положителни творчески начини за справяне с проблема с помощта на медии, полезни за младите хора. Оспорване на съществуващата практика. 3. Резултати - силно търсена помощ и по-малко натоваване на държавните услуги
Контакт	HATW, The Castle Emporium, Womanby St, Cardiff CF10 1BS www.hatw.co.uk

Име	Катинар
Целева група	Самотни родители
Вид практика	Фактор за мотивация: киберсигурност – основателят е самотен родител с големи умения, който не може да излезе на пазара на труда с умения в киберсигурността поради старомодните работни практики.
Описание	1. Цели - създаване на мрежа от специалисти по киберсигурност на свободна практика, които нямат достъп до редовния пазар на труда и се нуждаят от работа у дома. 2. Методология - самостоятелен подбор и интензивно обучение 3. Резултати - мрежа от високоплатени висококвалифицирани изпълнители на свободна практика
Контакт	The Factory, 120 London Road, London SE1 6LF Contact@padlockdigital.org

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

Име	Мрежа за подкрепа на млади майки
Целева група	Младите самотни родители са предимно жени. Мотивационен фактор - основател, който не може да намери подкрепа като млада жена, която има нужда да ѝ се помогне да се справи с неблагоприятното и отхвърлянето, както и с биполярното си разстройство
Вид практика	Тази организация предлага помощ и подкрепа на младите самотни родители.
Описание	1. Цели - да помогне на младите родители да вземат информирани решения и избори за живота си 2. Методология - използване на малки групи за подкрепа, за да се помогне на младите жени да направят по-добър избор и да избират по-здравословен начин на живот и отношения. 3. Резултати - базирани на краткосрочни, средносрочни и дългосрочни постижения, както и полза за общността
Контакт	253 Rye Lane, Peckham, London SE15 4UP www.ymsn.co.uk

Испания

Име	Проект МАРЕС (Мадрид)
Целева група	Социални предприемачи
Вид практика	Дейности за заетост и икономика на общността в 4 квартала в Мадрид, в областите транспорт, храна, рециклиране, енергия и грижи (Каседеванте и Пинеиро (Casadevante & Piñeiro), 2019 г.)
Описание	1. Цели: Фокусира се върху МСП с нови социални проекти на местно ниво. 2. Методология: Оценяват се и се предоставя техническа поддръжка на местните социални предприемачи. 3. Резултати: Предоставена подкрепа на 100 нови МСП.
Контакт	https://maresmadrid.es/

Име	Ниттуа (Nittua) (Валенсия)
Целева група	Социални предприемачи

Зона на социална иновация
 ОЗ: Разработване на модел за
 идентифициране на потенциални
 социални предприемачи сред
 целевата група

Вид практика	Разпространяване на „безплатни знания“ за социалната икономика и използването на показатели за социално въздействие. Обучителни дейности за СП.
Описание	1. Цели: Събиране и разпространение на знания за социалните иновации и социалното предприемачество, които да бъдат използвани в социалната икономика. 2. Методология: Събиране на бази данни и информация и хранилища от опит и иновации, и добри практики. Програми за обучение на СП. 3. Резултати: Няколко проекта за обучение и оценка на СП в селските и градските райони.
Контакт	http://nittua.eu/moodle/course/view.php?id=4

Име	Еутокия (Eutokia) (Бискайски залив)
Целева група	СП базирано на социални иновации
Вид практика	Проектиране и изпълнение на програми „за адаптиране на човешките ресурси към нуждите на бизнеса, подкрепа за създаването на нови компании и за инвестиции и подобряване на управлението на МСП“.
Описание	1. Цели: „Да се разтърси и събуди творческия капацитет и да се приложи в действие за генериране на икономическо, социално и екологично богатство в реално изражение, улеснявайки условията и ускорявайки процесите, така че идеите да станат реални бизнес проекти, които дават отговор на текущите предизвикателства възможно най-скоро“. 2. Методология: „Пространство за връзка между хора, организации и сектора, което чрез различни динамики и дейности провокира разговори и знания за различни реалности, стимулирайки нови начини на мислене и работа“. Те превръщат идеите „в конкретни проекти и инициативи, чрез които да се преживеят и да се реализират промени и трансформации, като се дават отговори на текущите предизвикателства в нашето общество“. 3. Резултати: Не е предоставена информация.
Контакт	http://eutokia.org/

Име	Увеличаване на мащаба (UpScaling)
Целева група	Социални предприемачи

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

**BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY**

Вид практика	Ускоряване и увеличаване на проекти и практики в социалните иновации
Описание	1. Цели: Да се улесни прилагането на доказани иновации, за да се отговори на търсенето на решения на социалните предизвикателства. 2. Методология: (1) насърчаване на социалните иновации и промяната на техния мащаб за решаване на належащи социални потребности; (2) насърчаване на адаптирането, възпроизвеждането и увеличаването на доказани иновации с пряко участие в проекта; (3) вдъхновяване от успешните иновации от цял свят, стимулиране на амбициозни, реалистични и способни да се разрастват проекти за осигуряване на решения на социалните предизвикателства; (4) въздействие върху публичната политика за насърчаване на правна, икономическа и образователна рамка, която улеснява социалното предприемачество и насърчава социалните иновации; (5) споделяне на обучения и организиране на дейности за вдъхновяване на ключови участници в социалните иновации. 3. Резултати: Подкрепа на над 10 иновативни проекта.
Контакт	https://upsocial.org/es/quienes-somos

Име	Социално гнездо (Валенсия)
Целева група	Социални редприемачи
Вид практика	Ускорител на СП
Описание	1. Цели: Подкрепа на хора и организации, които търсят чрез технологиите положително социално и екологично въздействие. 2. Методология: Ускоряващи програми, които подпомагат предприемачите от етапа на идеята до подготовката за инвестицията, както и насърчаване на инвестиции за въздействие чрез #Fi, форум за въздействащи инвестиции, където лидерите на водещите индустрии се събират, за да се учат и да се свържат. 3. Резултати: Стартирани 5 програми за ускоряване.
Контакт	http://socialnest.org/

Име	ИККСИ (Испанска конфедерация на компаниите в социалната икономика)
Целева група	Компании от социалната икономика
Вид практика	Техническа и правна подкрепа на социалната икономика и на хора на свободна практика. Това е най-голямата представителна институция

Стр. 70 от 82

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

	за социална икономика в Испания, „превръщаща се в платформа за институционален диалог с публичните власти“.
Описание	1. Цели: • Насърчават и защитават социалната икономика и движенията и секторите, които тя включва. • Оказват влияние и влияят върху създаването на публична политика и законодателство на национално и международно ниво. • Благоприятства икономическото развитие в страната като начин за постигане на стабилност и плурализъм на икономическите пазари. • Задават начин на правене на бизнес, който е социално отговорен и има специфични ценности за обществото и сферата на бизнеса. • Изразяват и защитават общите интереси на институциите-членове пред обществото и администрацията, както и пред европейските и международните институции. • Защитават и представят общите аспекти и интереси на социалната икономика пред всички инстанции в икономическата, социалната, културната или политическата сфера на държавата и Европейския съюз. • Насърчават развитието на методите и техниките за управление на бизнеса, особено чрез..... 2. Методология: (1) Създаване и улесняване на услугите, които могат да бъдат от общ или специфичен интерес за организациите на социалната икономика; (2) Проучване и разпространение, организиране и управление на средства за обучение и информация; (3) Проучване на всички видове проблеми, които обикновено възникват в институциите на социалната икономика, като се определят съответните решения и се установяват следните направления на съвместна дейност. 3. Резултати: Сред публикациите на организацията има годишно класиране на най-добрите компании в социалната икономика в Испания.
Контакт	https://www.cepes.es/

Име	Капасия (Capasia)
Целева група	Компании, управлявани от хора с увреждания

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

Вид практика	Инкубатор и ускорител
Описание	1. Цели: Принос за успеха на нови проекти, управлявани от хора с увреждания. 2. Методика: • Обучение на предприемачество и самостоятелна заетост за хора с увреждания. • Предварителни програми за ускоряване на проекти, ръководени или съвместно ръководени от хора с увреждания. • Програма за ускоряване на проекти, ръководени или съвместно ръководени от хора с увреждания. 3. Резултати: Няма налична информация
Контакт	http://www.capazia.org/

Име	Ел Уеко (EL Hueco) (Сория)
Целева група	Социални предприемачи
Вид практика	Техническа помощ за СП.
Описание	1. Цели: Популяризиране на предприемачески проекти от самото им начало, особено насочени към обезлюдените селски райони. 2. Методология: Създаване на иновативни екосистеми за създаване на качествени работни места и устойчиви проекти в селските райони. Изпълнява няколко културни и социални програми на обезлюдена територия в селската част на Испания (Сория). 3. Резултати: Няма налична информация.
Контакт	https://www.elhueco.org/

Име	Социален тандем (Барселона)
Целева група	Социални предприемачи
Вид практика	Техническа помощ
Описание	1. Цели: икономическа, социална, екологична, образователна и културна трансформация. 2. Методология: мониторинг, обучение, осигуряване на таланти за социалните компании, съвместно проектиране 3. Резултати: Компанията твърди, че е станала ментор на 2115 инициативи, реализирани 55 програми за подкрепа, 3151 оценени

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

	инициативи, 10640 обучени лица.
Контакт	https://www.tandemsocial.coop/es/contacte/

Австрия

Както бе споменато в 1.3, в Австрия няма организации, които да се фокусират върху активирането и мотивацията на социалните предприемачи, съсредоточени върху нашата целева група. Някои организации мотивират и активират за социално предприемачество, но не и за целевата група, а други организации правят обратното. Някои от споменатите организации предлагат поддръжка безплатно.

Име	Ашока Австрия
Целева група	Професионалисти и лидери от всички сектори. Минимални изисквания: Желанието да станете мисловен лидер и да създадете промяна
Вид практика	Създаване на мрежа със създатели на промени
Описание	Цели: хората, които решават най-належащите проблеми на обществото с предприемаческия си дух. Те предлагат иновативни решения с цел революция на цял сектор на обществото. Социалните предприемачи стимулират промяната и подготвят нашето общество за бъдещето. Те не възприемат себе си като алтернативи на програмите за социално подпомагане, а по-скоро като подмладяваща сила в рамките на тази система. Методология: оценка и подбор на стипендианти на Ашока; подкрепа за стипендианти чрез тригодишна стипендия, консултации и финансова подкрепа (доброволна от партньор) Резултати: 3600+ Ашока стипендианти в над 80 страни
Контакт	http://ashoka-cee.org/austria/

Име	Институт за управление и предприемачество университет в Грац
Целева група	Основно млади хора (изискване за висше образование)
Вид практика	Работни семинари и семинари
Описание	1. Цели: Знания 2. Методика: Регистрация 3. Резултати: Обучени много ученици
Контакт	https://unternehmensfuehrung.uni-graz.at/de/

Стр. 73 от 82

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

Име	Бизнес инкубатор за хора с увреждания (Chance.at)
Целева група	Хора с увреждания, депресии от прекомерна работа, умствени увреждания, хронични заболявания, слухови или зрителни увреждания, нарушено движение и др.
Вид практика	Съвети и поддръжка в стартиращата фаза
Описание	Цели: мотивиране на хората с увреждания да започнат бизнес Методология: съвети и поддръжка Резултати: създаване на компания
Контакт	www.chance.at/

Франция

Име	13 млади хора, регистрирани по схемата за гарантиране на младежта - проект, ръководен от местната мисия „Louviers-Val-de-Reuil-Andelle“.
Целева група	Млади неактивни
Вид практика	Бизнес проект в рамките на концепцията за социална и солидарна икономика (в дадения случай, маркетинг на торби, изработени от рециклиран материал)
Описание	1. Обучение на младите хора и предоставяне на възможност да се интегрират в активен живот чрез проект, който позволява на всички да участват. 2. Различни работилници за проектиране на чантите. 3. Флаш продажби, направени при пускането на първите прототипи; други продажби, планирани за края на 2018 г.
Контакт	02 52 60 04 36 – solidbag27@gmail.com

Име	„Смея да правя бизнес за жени“ Тулуза
Целева група	Самотни родители (по-конкретно самотни майки)
Вид практика	Форум, за споделяне на информация и взаимопомощ
Описание	1. Създадено пространство за жени предприемачи да обсъждат своите проекти, за да постигнат целите си. Помощ в комуникацията. 2. Интерактивни работилници, конференция, дейности след работи и тематични дни.

Стр. 74 от 82

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

Контакт	info@osez-entreprendre-au-feminin.com – 06 79 32 33 69

Име	„Намерете или създайте вашата организаторска, културна или работа в ССИ“
Целева група	Неактивни младежи (получаващи РДЗ между 25 и 35 години)
Вид практика	Интензивна поддръжка за младежи получаващи РДЗ.
Описание	1. Помощ на хора от целевата група да развият своята идея, за да могат в крайна сметка да намерят или създадат работа в организационния, културния или социалния и солидарния сектор. 2. 7-седмичен курс, включващ индивидуална подкрепа, групово време и срещи на място. След това, последвани от 3 месеца, позволяващи включване в структура.
Контакт	Контакт: Асоциация на Кап Бериа (Cap Berriat), accueil@cap-berriat.com

Име	Курс за създаване
Целева група	Студенти (млади неактивни)
Вид практика	Обучение от септември до юни
Описание	1. Помощ на младите хора, които желаят да се включат в социалната сфера, да дефинират своя проект и да го развият, за да станат социални предприемачи. 2. Обучение в няколко основни етапа, като се започне от идентифицирането на социалното предизвикателство, изискващо намеса, до конкретизирането на проекта (изпълнение на първите действия ...)
Контакт	Енактус (Enactus), Франция, contact@enactus.fr

Име	Социален експрес
Целева група	Млади неактивни
Вид практика	Обучение за социално предприемачество и пътуване за прилагане на знания
Описание	1. Обучение на бъдещите предприемачи и даване на възможност на 10 избрани проекта да станат жизнеспособни социални предприятия. 2. Въведение в курса за социално предприемачество, разпределен в

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

	3 уикенда. След това планиране на пътуване (дестинацията варира всяка година), разработване и прилагане на икономическия модел на 10 социални и екологични проекта на място. 3. 16 от 20-те участници в изданието за 2014 г. започнаха проекти, свързани със социалното предприемачество.
Контакт	За информация вижте: https://www.say-yess.com/2015/7419/social-express-devenez-voyageur-solidaire/ За контакт: https://www.socialexpress.fr/login

Име	Младежки медицински проект (ProcessMed Jeunes)
Целева група	Младите неактивни (студенти)
Вид практика	Курс за обучение по социално предприемачество
Описание	1. Подкрепа на младите хора за социално предприемачество в мултикултурна среда. 2. Курс, организиран в няколко етапа, базиран на 3 оси: Проектиране на решения на проблеми, с които се сблъскват участниците в ССИ, проучване на специфични за ССИ въпроси и изготвяне на документален филм за инициативи за социално предприемачество. 3. 350 участници в няколко издания; 12 социални компании, подкрепени благодарение на програмата.
Контакт	Мари Плокин (Marie Ploquin): marie.ploquin@arcenciel.org

3. КОМПЕТЕНЦИИ НА ПРЕДПРИЕМАЧА - според спецификите на страните партньори от консорциума

Социалните предприемачи са амбициозни и талантливи хора, които предлагат иновативни решения на най-належащите социални проблеми на обществото и предлагат нови идеи за мащабни трансформации.

Социалният предприемач разпознава социален проблем и използва предприемачески принципи за създаване, организиране и управление на предприятие, което произвежда социални промени. Социалните предприемачи определят какво не работи и решават проблема, като променят системата, мултиплицират решението и убеждават цялото общество да направи скок напред.

Социалните предприемачи често работят чрез организации с нестопанска цел и групи граждани, но много от тях работят в правителствения и частния сектор. Изследванията

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

показват, че социалните предприемачи разбират моралните задължения за предоставяне на стоки или услуги за социално благо.

Социално ориентираният предприемач често се застъпва за борбата срещу безработицата и бедността, за основното здравеопазване, за увеличените възможности за образование, опазването на околната среда или правата на човека.

3.1. Лични качества на предприемача – кратко описание

Партньорите са определили следните качества на успешния социален предприемач:

1. **Настойчив и устойчив:** предприемачът трябва да е готов да преодолява препятствията по пътя си, да взема и да изпълнява трудни решения; в допълнение трябва да извършва непрекъснати изследвания за подобряване на процесите и социално въздействие в средносрочен и дългосрочен план.
2. **Отговорен:** предприемачът трябва да е напълно наясно, че много хора от уязвимите групи зависят от неговата работа.
3. **Ентузиаст:** за социалния предприемач всеки проблем представлява ресурс и всеки индивид е част от решението.
4. **Оптимист и проактивен:** вярва, че проектът ще успее, подобрявайки обществото и овластявайки хората; постоянно търси нови възможности.
5. **Мотивиран:** Човекът трябва да е готов да реши социален проблем и да се откаже от висока заплата, отколкото може да печели в други сектори или да прави други видове жертви (касаещи личния живот ...).
6. **Независим и самоуверен:** стремеж към самостоятелност и увереност в способността на човека да променя нещата, съчетан с решимост да поеме отговорност за това; това е от решаващо значение в света на социалния предприемач, където става въпрос за предлагане и прилагане на решения, които другите не са посмели да опитат.
7. **Креативност:** способността да се поставят под въпрос и да се оспорват установените концепции и модели, за да се предлагат иновативни решения; в допълнение социалният предприемач трябва да може да се адаптира в свят на постоянни промени.
8. **Смирение:** социалният предприемач признава, че не може да направи всичко и е готов да говори за пропуските в своя набор от умения и необходимостта да ангажира другите за създаване на устойчива промяна.
9. **Обвързаност/вкоренени социални ценности:** човекът трябва да организира своята дейност около хуманистични ценности, които са близки до сърцето му; готов е да защитава ценности за солидарност, които понякога са в пряк конфликт с изследването на икономическите резултати.

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

10. **Страст/емоционална стабилност:** твърдо вярва, че светът ще бъде по-добър, но че всичко започва с тяхното действие.

11. **Способност за комуникация с различни хора:** клиенти и други заинтересовани страни, хора в неравностойно положение и общности.

12. **Участие и демократичност в работата:** социалният предприемач е готов да делегира власт и отговорности на други участници в социалното предприятие, като по този начин потвърждава доверието и факта, че начинанието е обща задача.

3.2. Предприемаческо отношение – кратко описание

Социален предприемач е термин, който означава уникален подход към икономическите и социалните проблеми, многопрофилен подход към няколко сектора и дисциплини. Програмите за подкрепа на социални предприемачи подчертават значението на запазването на дългосрочен ангажимент с предприемаческия проект и с целевите социални групи.

Те също така предизвикват традиционните начини на мислене за бизнеса и предприятието. Предприемаческото отношение се характеризира с инициативност, проактивност, независимост и иновации в личния и социалния живот, както и в работата.

Повече от всеки предприемач, социалният предприемач е човек, който е:

1. **Знаещ и с доказани компетенции в областта на предприемачеството:** знанията и компетенциите за правене на бизнес са от съществено значение за социалния предприемач, защото става въпрос за правене на бизнес с всички рискове и възможности на икономическата среда.

2. **Лидер:** предприемачът трябва да може да убеди другите да се присъединят към неговия проект и да посегне към голяма общност, която да промени обществото по устойчив начин.

3. **Поемащ риск:** социалният предприемач трябва да има способността да оценява рисковете в бизнеса и да предприема разумен начин на управление

4. **Способен да трансформира несправедливите социални проблеми в стратегически цели** и да ги разбие на действия, които са: специфични, измерими, постижими, реалистични, ограничени във времето.

5. **Способен да отстъпи назад и да обхване цялостната визия**, но и да редува потапяне в сърцето на действието и размисъл „извън рамката“, външно наблюдение на компанията и нейните връзки с контекста.

6. **Способен да управлява баланса между „човешките“ и икономическите показатели** на компанията, между благотворително съзнание и бизнес стратегия.

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

7. Да има желание да работи неуморно върху проекта си, докато той не стане реалност и да се изправи пред многото предизвикателства, свързани с неговия растеж.

8. Способен за свързване на други социални предприемачи и компании на международни нива в рамките на глобална визия.

Социалните предприемачи обаче преследват егоистични намерения, като стремеж към социално признание, собствено удовлетворение или желание да постигнат нещо добро. Въпреки това основната цел е да се създаде социална ценност.

3.3. Социални умения - кратко описание

Социалният предприемач трябва да притежава основни социални умения по отношение на ефективна комуникация, способности за работа в екип и лидерство, за да мотивира собствения си екип и да повиши увереността и доверието в социалните групи.

В съответствие с професионалния стандарт за предприемачи в социалната икономика (Румъния), основните звена на компетентност са:

- комуникация на местния език,
- комуникация на чужди езици,
- способност за общуване/харизма,
- емпатия,
- способност да обединява и развива мрежа,
- способност за учене,
- социални и граждански компетенции,
- непредубеденост,
- кураж,
- способност да изразява себе си,
- основни компетентности по математика, наука и технологии,
- компютърни умения.

3.4. Управленско отношение – кратко описание

Терминът компетентност за управление се отнася до способността за успешно изпълнение на управленски функции като планиране, организация, лидерство и контрол. В резултат на това лидерските умения са под-област на управленските умения. Социалният предприемач трябва да има желание да открива и води нови възможности и да бъде мотивиращ и насърчаващ хората и компаниите, особено в периоди на затруднения, свързвайки ги в общ ентузиазъм.

Ключовите звена на компетентност, описващи отношението на ръководството са:

- Провеждане на проучване за осъществимост
- Разработване на бизнес плана

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

- Управление на бизнес
- Разработване на социалния проект на бизнеса
- Управление на социалната дейност
- Насърчаване на социалното предприемачество
- Представителство на организацията във външни отношения
- Интерес към развитието на организация,
- Използване на творчески подход в използването на най-малко ресурси
- Способност за водене и развитие на другите.

Социалният предприемач е преди всичко **отворен за управление чрез участниците, сътрудничество и партньорство**. Той/тя има лична убеденост и признание за споделено вземане на решения, вътрешно и външно, като инструмент за развитие, а не като загуба на власт. Като мениджър той/тя ще **може постоянно да обяснява на сътрудниците обществения проект и неговото развитие**: наистина целта е по-сложна от тази на традиционната компания, така че е необходимо да се гарантира, че служителите я разбират, така че остават мотивирани. И накрая, социалният предприемач трябва да може да демонстрира **иновативно управление на проекти** в среда с ограничени ресурси. В същото време той/тя трябва да е взискателен по отношение на изпълнението на проекта, като същевременно остава гъвкав и отворен към своите служители.

III. Обобщение и заключение

Европейската комисия направи първите стъпки за отбелязване на социалната икономика в началото на 90-те години, когато бяха отправени предложения до Съвета на ЕС относно социалното предприемачество.

По-късно беше разработен набор от критерии или характеристики за идентифициране на социалните предприятия, независимо от тяхната правна форма и разграничаване от доброволните организации: непрекъсната дейност по производство на стоки и/или продажба на услуги; висока степен на самостоятелност; значително ниво на икономически риск; минимален обем на платена работа; инициатива, лансирана от група заинтересовани страни; процес на вземане на решения, който не се основава на собствеността на капитала; характер на участие, в който участват лицата, засегнати от дейността; ограничено разпределение на печалбата; и изрична цел да облагодетелства обществото.

През 2011 г. беше издадено съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите с **Инициатива за социален бизнес**. В това съобщение целта на инициативата беше определена като „Създаване на благоприятен климат за социалните предприятия, ключови заинтересовани страни в социалната икономика и иновациите“.

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

През 2013 г. Европейският парламент и Съветът на Европейския съюз приеха регламент за *Европейските фондове за социално предприемачество*.

През 2018 г. Генерална дирекция „Вътрешен пазар, промишленост, предприемачество и МСП“ стартира пилотно „Европейски региони на социалната икономика“ с цел да подкрепи регионалните власти, които организират събития, които повишават видимостта и информираността за социалната икономика на регионално и местно ниво.

Комисията също така подпомага социалните предприятия чрез Европейския социален фонд.

Изброеното по-горе води до заключението, че **ЕК счита социалното предприемачество за важен фактор в икономическото развитие на Европейския съюз.**

Историята на появата и развитието на социалните предприятия в страните на партньорството е над столетие. Най-популярната форма бяха кооперациите, практически във всички страни. В някои страни той има амбивалентни фази (България, Румъния). В Испания съществува стара традиция на благотворителни проекти, със социално въздействие, управлявани от организации на католическата църква. Отговорни за подкрепата и регулирането на социалната икономика са най-вече държавните институции, напр. Обединеното Кралство.

Партньорството определи като **основни целеви групи** за идентификация и активиране на социални предприемачи следните три групи:

- *Млади неактивни (15 - 29);*
- *Хора с увреждания;*
- *Млади и/или самотни родители.*

Причината е, че тези групи са сравнително многобройни – така че вероятността сред тях да има потенциални социални предприемачи е по-висока, а също така е голяма и вероятността да има хора с предприемачески умения и/или амбиции. Това не изключва членовете на други уязвими групи да участват в дейностите по идентификация, активиране и мотивация от различните подкрепящи групи в различните страни – правителство, неправителствени организации и др.

Както посочи един от партньорите (Обединеното кралство), няма абсолютно ясни, сигурни и правилни методи за идентифициране на потенциални социални предприемачи, всички методи, предложени от партньорите, трябва да се използват, за да има добър резултат.

Използването на различни източници на информация някои от най-обещаващите **методи за идентификация** и събиране на информация включват:

- публични бази данни, които съдържат данни за целевите групи (напр. ИНТЕСПО (INTESPO) – Регистрация на младежи в регистрите на публичните служби по заетостта в Румъния, Поу Емпоа (Pole Emploi) във Франция и подобни на тях в другите страни);
- конкурси/състезания, в които потенциалните социални предприемачи могат да бъдат идентифицирани чрез предоставената от тях информация (напр. награда за социално

Зона на социална иновация
ОЗ: Разработване на модел за
идентифициране на потенциални
социални предприемачи сред
целевата група

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

въздействие в Румъния, изданието за 2016 г. на класацията „Форбс 30 под 30“ в категория „социално предприемачество“ бяха номинирани 9 френски победители);

- различни доклади и изследвания, напр. проучване от 2005 г. на социалните предприятия в Обединеното кралство, Лондон: Услуги за малък бизнес или докладите на Евростат;
- конкретни инициативи и програми, насочени към социалните предприятия, напр. „СОЛИДАР – подкрепа за укрепване на социалната икономика“ в Румъния;
- свързване с партньорства, кооперации, организации, работещи с целеви групи (България, Румъния) и др.

Инструментите за активиране и мотивация включват:

- програми за финансиране, специално разработени за социални предприемачи, които осигуряват по-устойчив доход;
- професионално обучение и развитие на професионални умения, включително инкубатори и ускорители;
- включване на професията „социален предприемач“ в националната класификация/регистър на професиите;
- предоставяне на специални мотивиращи инициативи и марки за социални предприемачи като етикети, награди, годишни конкурси и т.н.

Партньорите имат обща визия и разбиране, че социалният предприемач трябва да притежава практически всички умения, необходими като цяло за всеки бизнес предприемач плюс редица социални умения, необходими за спецификата на социалния предприемач. Най-важните са:

- способност за общуване/харизма;
- емпатия;
- способност за обединяване и развитие на мрежа;
- способност за учене;
- социални и граждански умения;
- непредубеденост;
- кураж;
- способност за изразяване на себе си и т.н.

Общият извод от разработването на този модел за идентификация, активиране и мотивация на съществуващи и потенциални социални предприемачи е, че специално разработената програма за кариерно ориентиране и обучение е от съществено значение за подкрепата и успеха на развитието на социалната икономика в нашите страни.

